

รายงานวิจัยเชิงบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
เรื่อง กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาลตำบล คลองทับ
จันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

นายพูนสวัสดิ์ แก้วเกียรติสกุล
นางสาวชนัญชิตา อรุณแข
นางกัญชนก เพี้ยดจันทร์

ภายใต้ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาสร้างพลังร่วมในการพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่
ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน
โครงการย่อยที่ 2 เกษตรและสิ่งแวดล้อมและเขตเศรษฐกิจพิเศษ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
โดยผ่าน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนัก 3
ปีงบประมาณ 2561

บทสรุปผู้บริหาร

จังหวัดสระแก้วเป็นจังหวัดเศรษฐกิจพิเศษที่มีอาณาเขตติดชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน และมีพื้นที่ส่วนมากรวมทั้งประชากรส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยประชากรปลูกข้าวเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ปลูกอ้อยน้ำตาลแต่เนื่องจากพื้นที่มีอาณาเขตพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงทำให้นิยมใช้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาเป็นแรงงานในพื้นที่

จากการใช้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านจึงทำให้เกิดปัญหาด้านการบริหารจัดการแรงงาน เช่น แรงงานขาดประสิทธิภาพ ขาดความต่อเนื่องของแรงงานทำให้ต้องมีการสอนงานอย่างต่อเนื่องซึ่งส่งผลต่อต้นทุนและประสิทธิภาพการทำงานในไร่อ้อยน้ำตาล รวมทั้งการรวมกลุ่มเกษตรกรภายในพื้นที่ซึ่งไม่มีความเข้มแข็งพอจึงทำให้เกิดปัญหาด้านการเอาเปรียบ แยกชิงแรงงานและทรัพยากรในการทำไร่อ้อยในพื้นที่

ปัญหาการทำไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตามที่กล่าวมาข้างต้นส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการทำไร่อ้อยน้ำตาลจึงต้องมีการหาแนวทางแก้ปัญหาโดยด่วน ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาสามารถทำผ่านกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างกลุ่มเกษตรกรผู้ทำไร่อ้อยน้ำตาลที่มีความเข้มแข็งผ่านการกำหนดวัตถุประสงค์ ผลตอบแทน และข้อตกลงร่วมกันในการทำไร่อ้อยน้ำตาล 2) การสร้างมาตรฐานแรงงานในไร่อ้อยน้ำตาลได้แก่การกำหนดและพัฒนากระบวนการทำงาน การกำหนดและพัฒนาทักษะการทำงาน การกำหนดและพัฒนาทัศนคติต่อการทำงาน และการกำหนดค่าตอบแทนจากการทำงานที่เหมาะสม และ 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเจ้าของไร่อ้อยน้ำตาลและแรงงาน ได้แก่ การกำหนดพันธะสัญญาระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงานเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการทำงาน และการกำหนดหรือการสร้างช่องทางในการประสานงานระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงานเพื่อใช้ในการติดต่อกันและกัน

จากกิจกรรมการสร้างกลุ่มเกษตรกร การกำหนดมาตรฐานแรงงาน และการสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงานทำให้เกิดการร่วมมือภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของการทำไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่และมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ เป็นธรรมรวมทั้งลดการเหลื่อมล้ำการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ของเกษตรกร ซึ่งการบริหารจัดการดังกล่าวยังสามารถพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานในไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้วด้วย

หัวข้อวิจัย กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาลตำบล คลองทับจันทร์
 อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ชื่อผู้วิจัย นายพูนสวัสดิ์ แก้วเกียรติสกุล
 นางสาวชนัญชิตา อรุณแห

ที่ปรึกษา

หน่วยงาน วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ

ปีงบประมาณ 2561

บทคัดย่อ

ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เป็นพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ที่มีอาณาเขตติดชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน ประชากรส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยประชากรปลูกข้าวมากที่สุด รองลงมาคือปลูกอ้อยน้ำตาล และจากสภาพภูมิประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อประเทศเพื่อนบ้านจึงทำให้เกษตรกรนิยมใช้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งการใช้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านก็มีปัญหาต่าง ๆ เช่น การขาดแคลนแรงงาน การแย่งชิงแรงงาน แรงงานขาดประสิทธิภาพ ซึ่งปัญหาต่าง ๆ มีสาเหตุจากหลายปัจจัย ได้แก่ การขาดความสามัคคีของเกษตรกรภายในพื้นที่ การขาดมาตรฐานการทำงานในไร้อ้อยน้ำตาล และการขาดการประสานงานระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีประสิทธิภาพทำให้ประสิทธิภาพการทำไร้อ้อยน้ำตาลในตำบลคลองทับจันทร์ไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

ทีมวิจัยวิจัยตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวจึงได้ทำการร่วมออกแบบกระบวนการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานในไร้อ้อยน้ำตาล โดยมุ่งเน้นประเด็นแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาลด้วยวิธีการประชุมกลุ่มดังนี้ 1) การสร้างกลุ่มเกษตรกรผู้ทำไร้อ้อยน้ำตาลที่มีความเข้มแข็งผ่านการกำหนดวัตถุประสงค์ ผลตอบแทน และข้อตกลงร่วมกันในการทำไร้อ้อยน้ำตาล 2) การสร้างมาตรฐานแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาลได้แก่การกำหนดและพัฒนากระบวนการทำงาน การกำหนดและพัฒนาทัศนคติต่อการทำงาน และการกำหนดค่าตอบแทนจากการทำงานที่เหมาะสม และ 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเจ้าของไร้อ้อยน้ำตาลและแรงงาน ได้แก่ การกำหนดพันธะสัญญาระหว่างเจ้าของไร่

อ้อยและแรงงานเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการทำงาน และการกำหนดหรือการสร้างช่องทางในการประสานงานระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงานเพื่อใช้ในการติดต่อกันและกัน

จากผลการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ด้วยกระบวนการดังกล่าวพบว่า เกษตรกรมีความร่วมมือกันมากขึ้นและเชื่อมั่นว่า กระบวนการพัฒนาปรับปรุงดังกล่าวสามารถเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานในไร่อ้อยน้ำตาลภายในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ได้

Research Title The process of increasing efficiency of sugarcane's labor in
Klong-Tab-Jan

Author Mr. Poonsawat Kaewkaitsakul

Miss Chananchita Arunkhae

Research Consultants.....None.....

Faculty College of Innovative Management

Year 2018

Abstract

Klong-Tab-Jan Sra-kaew province is the special economic area and these areas have the boundaries close to the neighbor country. The most of population work in agricultural fielded. The most popular farming is rice farm and the sugarcane respectively; Due to this area have boundaries close to neighbor country, the farmer favor to use labor from neighbor country. but the labor from neighbor country have some major problem as; the lack of labor, the struggle of labor and the lack of efficiency labor. These problems from many factors ex. The lack of unity among Thai's farmer in areas, the low standard of works in sugarcane and the good communication between stakeholders. These cause effects to efficiency of sugarcane's productivities.

Team researcher concern in these problems and design the process for improve efficiency of sugarcane's efficiency and solving labor problem by focus group method as; 1) to generate the strongly union of farmer by clearly objectives, clearly compensation and clearly policy for sugarcane farm, 2) To generate labor's standard for sugarcane farm by specific and develop skill of labors, attitude for working and reasonable compensation from working for labor and 3) To generate the

communication network between farmers and labor as; the reasonable and fairly contract between farmers and labor and the communication methods for co-operation between farmers and labor.

The result of efficiency improvement for sugarcane farm by this process, we found the more co-operations. We trust this process will improve the productivities and efficiency of labor in Klog-Tab-Jan's sugarcane farm.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาลตำบล คลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ที่มิวิจัยขอขอบพระคุณ สำนักงานบริหารส่วนตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว หน่วยงานสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ ที่ให้ความร่วมมือและทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์โดยผ่านสำนักงานกองทุนส่งเสริมสุขภาพ (สสส.สำนัก 3)” ในประเด็น กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาลตำบล คลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ภายใต้ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาสร้างพลังร่วมในการพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน โครงการย่อยที่ 2 เกษตรและสิ่งแวดล้อมและเขตเศรษฐกิจพิเศษ

พูนสวัสดิ์ แก้วเกียรติสกุล

ชนัญชิตา อรุณแห

9 กันยายน 2561

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร.....	ก
บทคัดย่อ.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	
1.3 กรอบแนวคิด หรือปัญหาที่ต้องการแก้ไขด้วยงานวิจัย(ชุมชน)	
1.4 ขอบเขตการวิจัย	
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ (ถ้ามี)	
บทที่ 2 บริบทชุมชนท้องถิ่น	6
2.1 ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล และแผนพัฒนาท้องถิ่น 3 ปี ของ อบต. /เทศบาลตำบลคลองทับจันทร์	
2.2 ข้อมูล /บริบทชุมชนคลองทับจันทร์	
2.3 ทุน/ศักยภาพชุมชน พื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์	
2.4 ประเด็นบ่งชี้ สภาพปัญหาที่ควรได้รับการพัฒนา/แก้ไข	
2.5 แนวทางการพัฒนา / แก้ไข <u>ด้วยกระบวนการวิจัย (ชุมชน)</u>	
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
3.1 กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ร่วมโครงการ	
3.2 แผนงานและวิธีการดำเนินการวิจัย	
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูล	
3.4 การวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล และประเมินติดตามโครงการ	

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	18
4.1 ผลและการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการทำงาน	
4.2 ปัญหาที่ได้รับการแก้ไข/องค์ความรู้ นวัตกรรมที่เกิดขึ้น	
4.3 การถอดบทเรียน กระบวนการทำงาน และผลงาน ของแต่ละโครงการผ่าน “ผีเสื้อถอดบทเรียน”	
กรณีที่เป็นเล่มที่สังเคราะห์รายประเด็น เพิ่มข้อ 4.4	
4.4 ประเมินตนเองจากผลการดำเนินงาน โดยใช้รูปแบบ CIPOO และแบบประเมินงานวิจัย พันธกิจสัมพันธ์ ที่พัฒนาโดย เครือข่าย มรภ.ร่วมกับ สกว.	
บทที่ 5 สรุปผลการดำเนินโครงการและข้อเสนอแนะ เพื่อนำสู่นโยบายสาธารณะ.....	30
5.1 สรุปผลการดำเนินโครงการ และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเพื่อ พัฒนางานวิจัยท้องถิ่นของพื้นที่ดำเนินการ	
5.2 ประเด็นที่สามารถพัฒนาสู่โยบายสาธารณะ ระดับชุมชน /อบต./เทศบาล/ จังหวัด ในรูปแบบพันธกิจสัมพันธ์กับคู่ความร่วมมือ	
เอกสารอ้างอิง.....	33
ภาคผนวก.....	35
ภาคผนวก ก ข้อมูล / ประวัติย่อคณะวิจัย	
ภาคผนวก ข ภาพกิจกรรม	
ภาคผนวก ค รายชื่อเครือข่ายดำเนินงาน ตำแหน่งที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์	
ข้อมูล/ประวัติย่อคณะวิจัย.....	39

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตารางที่ 3.1 แผนการดำเนินงาน.....	10
2 ตารางที่ 3.2 วิธีดำเนินงาน.....	11
3 ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของนักเรียน.....	19

27	2 ภาพที่ 4.1 ผู้ล่อตดบพเรียน.....	ภาพที่
3	1 ภาพที่ 1.1 กรอบแผนวาศศการศศึกษา.....	ภาพที่

สารบัญญตาพ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดสระแก้วเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ติดชายแดนของประเทศไทยที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เนื่องจาก เป็นพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากนโยบายการเคลื่อนย้ายแรงงาน เสรี นโยบายการเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรีจากการเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย ดังนั้นจังหวัดนี้จึงมีการแข่งขันและการแย่งชิงแรงงานที่มีฝีมือในเกณฑ์ที่สูง ภายในจังหวัดสระแก้วมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็นอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ซึ่งมีรูปแบบการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน แต่ที่น่าสนใจ คือ ตำบลคลองทับจันทร์ เนื่องจากตำบลดังกล่าวมีการทำการเกษตรโดยใช้แรงงานจากต่างชาติเป็นจำนวนมาก เกษตรกรภายในตำบลขาดความสามัคคีระหว่างกัน ปัญหากรขาดแคลนทรัพยากรน้ำ และตำบลนี้ยังประสบปัญหาประสบปัญหาด้านการตลาดในการระบายสินค้าเกษตร เช่น ข้าว อ้อยน้ำตาล มันสำปะหลัง เป็นต้น (แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี , 2559)

ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย 10 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ 1 บ้านหนองกอบ หมู่ 2 บ้านคลองวัว หมู่ 3 บ้านทับยาง หมู่ 4 บ้านหนองหมูน้อย หมู่ 5 บ้านวังยาว หมู่ 6 บ้านคลองทับจันทร์ หมู่ 7 บ้านเขาติน หมู่ 8 บ้านปึกgrim หมู่ 9 บ้านฝั่งคลอง และหมู่ 10 บ้านใหม่ไทยเจริญ ประชากรรวมทั้งสิ้น 1,446 ครัวเรือน มีจำนวนประชากร 4,807 คน รายได้ประชากรโดยเฉลี่ยประมาณ 30,000 บาทต่อคน/ปี (แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี, 2559)

ประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญประกอบด้วย อ้อยน้ำตาล ข้าว และมันสำปะหลังตามลำดับ โดยประชากรในพื้นที่มีการรวมกลุ่มอาชีพ 13 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 กลุ่มเลี้ยงแมงสะตัง กลุ่มที่ 2 กลุ่มปลูกข้าวเหลืองประทิว กลุ่มที่ 3 กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงปลา กลุ่มที่ 4 กลุ่มพรมเช็ดเท้า กลุ่มที่ 5 กลุ่มเลี้ยงปลาकिनพีช กลุ่มที่ 6 กลุ่มเลี้ยงปลาकिनพีช 53 กลุ่มที่ 7 กลุ่มตนทับจันทร์ (กลุ่มสานตะกร้าจากเส้นพลาสติก) กลุ่มที่ 8 กลุ่มเลี้ยงเปิดเลี้ยงไก่ กลุ่มที่ 9 กลุ่มเกษตรกรธรรมชาติ กลุ่มที่ 10 กลุ่มเกษตรกรชาวไร่ กลุ่มที่ 11 กลุ่มผู้ปลูกมันสำปะหลัง กลุ่มที่ 12 กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ กลุ่มที่ 13 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์พันธ์ข้าว ซึ่งทั้ง 13 กลุ่มยังขาดกลุ่มผู้ปลูกอ้อยน้ำตาลซึ่งเป็นกลุ่มที่สร้างรายได้หลักของพื้นที่

พื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ประสบปัญหาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตรต่ำ เนื่องจาก การชลประทานในพื้นที่ยังขาดประสิทธิภาพทำให้ผลผลิตของพืชผลทางการเกษตรต่ำ ประกอบกับ

การที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้เกิดการค้าเสรี และการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีรวมทั้งจังหวัดสระแก้วเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย 1 ใน 5 จังหวัด 6 พื้นที่ ซึ่งการเปิดการค้าเสรี การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีและความเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้ทำให้ประชากรในพื้นที่ประสบปัญหาด้านการไหลเข้าของสินค้าเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งการไหลเข้ามาของแรงงานต่างประเทศที่เป็นแรงงานที่มีคุณภาพต่ำ ไม่มีความทุ่มเทในการทำงาน ไม่มีมาตรฐานในการเลือกจ้างแรงงาน แรงงานมีทางเลือกในการเข้าทำงานกับไร่อ้อยเนื่องจากจำนวนไร่อ้อยในพื้นที่มีจำนวนมากและไม่มีกรรวมกลุ่มที่เข้มแข็งอย่างจริงจัง หมายถึง เจ้าของไร่อ้อยในพื้นที่ไม่มีความสามัคคีแย่งแรงงานที่มีความสามารถประสิทธิภาพกันเอง

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการสร้างกลุ่มผู้ทำไร่อ้อยน้ำตาล การวางแผนการจ้างแรงงานข้ามชาติเข้าพื้นที่ การกำหนดทักษะแรงงานข้ามชาติ และการสร้างเครือข่ายระหว่างแรงงานข้ามชาติและเจ้าของไร่อ้อย เป็นประเด็นสำคัญเร่งด่วนในการพัฒนาประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มผลผลิตการไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

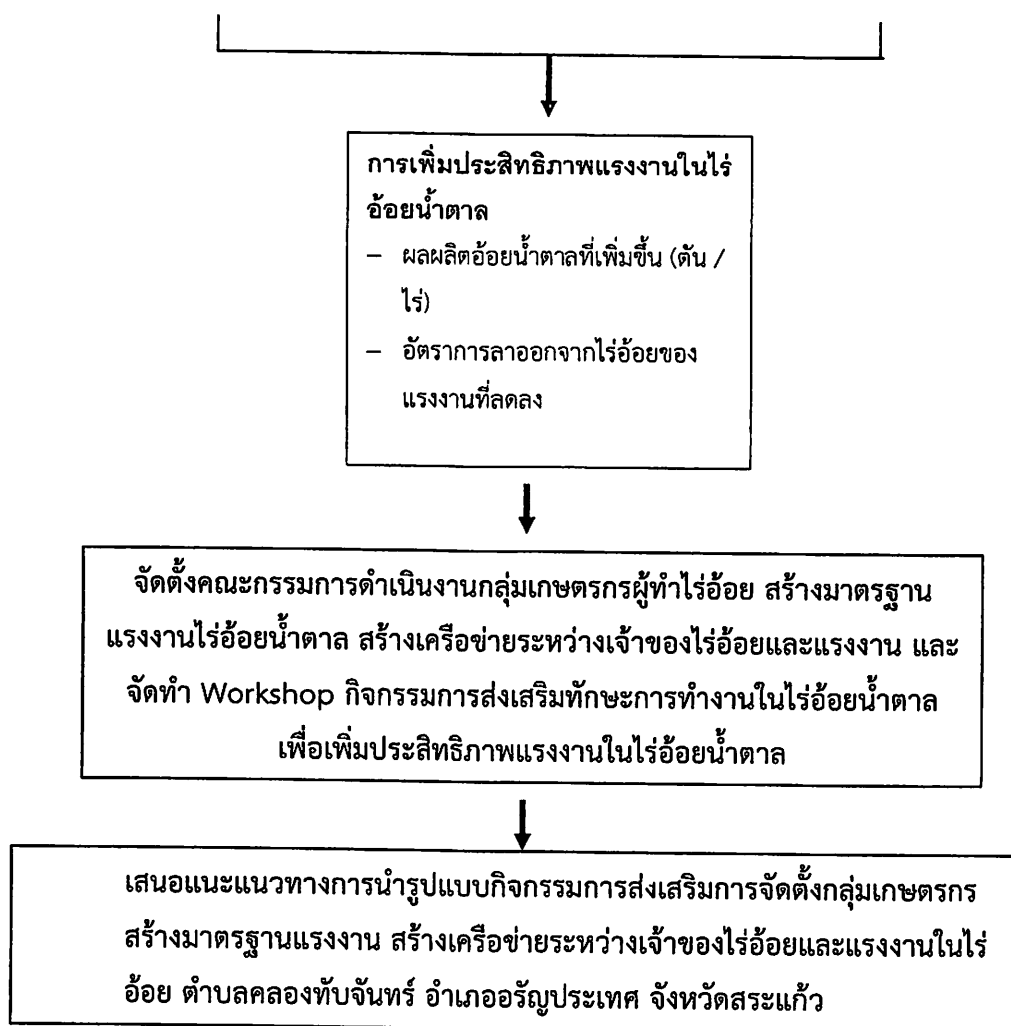
1.2.1 เพื่อศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานในไร่อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้วโดยการสร้างกลุ่มเกษตรกรผู้ทำไร่อ้อยน้ำตาล

1.2.2 เพื่อศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานในไร่อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้วโดยการสร้างมาตรฐานแรงงานในไร่อ้อยน้ำตาล

1.2.3 เพื่อศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานในไร่อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้วโดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเจ้าของไร่อ้อยน้ำตาลและแรงงาน

1.3 กรอบแนวคิด หรือปัญหาที่ต้องการแก้ไขด้วยงานวิจัย (ชุมชน)

การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ทำไร่อ้อย <ul style="list-style-type: none"> - วัตถุประสงค์ของกลุ่มชาวไร่อ้อย - ผลตอบแทนของสมาชิกในกลุ่มไร่อ้อย - ข้อตกลงระหว่างสมาชิกในกลุ่มไร่อ้อย 	มาตรฐานแรงงานในไร่อ้อยน้ำตาล <ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการทำงาน - ทักษะกาทำงาน - ทักษะคิดด้านการทำงาน - ค่าตอบแทนจากการทำงานที่เหมาะสม 	การสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงาน <ul style="list-style-type: none"> - พันธะสัญญาระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงาน - ช่องทางการประสานงานระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงาน
---	--	--

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การสร้างกลุ่มเกษตรกร การสร้างมาตรฐานแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาล การสร้างเครือข่ายระหว่างเกษตรกรและแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาล และการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

2. รูปแบบการกิจกรรมการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร สร้างมาตรฐานแรงงาน สร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร้อ้อยและแรงงานในไร้อ้อย ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

3. เสนอแนะแนวทางการนำรูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร สร้างมาตรฐานแรงงาน สร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร้อ้อยและแรงงานในไร้อ้อย ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เกษตรกรผู้ทำไร้อ้อยน้ำตาลขนาดเล็ก กลางและใหญ่ แรงงานในไร้อ้อยน้ำตาล ผู้นำชุมชน ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ขอบเขตด้านพื้นที่หมู่ 6 ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ให้ทราบความต้องการของแรงงานข้ามชาติในการทำงานในไร้อ้อยน้ำตาล

1.5.2 ให้ทราบความต้องการของเจ้าของไร้อ้อยน้ำตาลในการจ้างแรงงาน

1.5.3 ให้กลุ่มผู้ทำไร้อ้อยน้ำตาลที่มีความสามัคคี เข้มแข็งและช่วยเหลือกันในกลุ่ม

1.5.4 สร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร้อ้อยน้ำตาลและแรงงานข้ามชาติในการทำไร้อ้อยน้ำตาลที่มีประสิทธิภาพ

1.5.5 ให้ได้ข้อกำหนดมาตรฐาน และค่าตอบแทนของแรงงานข้ามชาติในการเข้ามาทำงานในไร้อ้อยน้ำตาลที่เหมาะสม

1.5.6 สร้างกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาล

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 ผู้ประกอบการไร้อ้อยน้ำตาล หมายถึง เกษตรกรผู้ทำไร้อ้อยน้ำตาลทั้งขนาดเล็ก กลาง และขนาดใหญ่ ภายในชุมชนตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

1.6.2 แรงงานข้ามชาติ หมายถึง แรงงานในไร้อ้อยน้ำตาลที่ได้มีสัญชาติไทยและทำงาน ภายในชุมชนตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

1.6.3 3. การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ทำไร้อ้อยน้ำตาล หมายถึง การสร้างความสามัคคีระหว่าง เกษตรกรผู้ทำไร้อ้อยให้สามารถอยู่ร่วมกันภายใต้วัตถุประสงค์เดียวกัน ผลตอบแทนที่เหมาะสมเท่าเทียมกัน และข้อตกลงระหว่างสมาชิกในการอยู่ร่วมกัน ภายในชุมชนตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

1.6.4 การสร้างมาตรฐานแรงงานในไร้อ้อย หมายถึง การกำหนดเกณฑ์ต่าง ๆ ของแรงงาน ในไร้อ้อย ได้แก่ทักษะความสามารถของแรงงาน ทักษะคติของแรงงานในการทำงาน ค่าตอบแทนของ แรงงานที่เหมาะสม และขั้นตอนการคัดเลือกแรงงานที่เหมาะสม ภายในชุมชนตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

1.6.5 การสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร้อ้อยและแรงงาน ได้แก่ พันธะสัญญาระหว่าง เจ้าของไร้อ้อยและแรงงาน และช่องทางการติดต่อประชาสัมพันธ์ ประสานงานระหว่างเจ้าของไร้อ้อย แรงงาน ภายในชุมชนตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

1.6.6 การเพิ่มประสิทธิภาพ หมายถึง การพัฒนาปรับปรุงการทำงานเพื่อให้เกิดผลผลิตที่สูงขึ้น ภายใต้ทรัพยากรที่จำกัดเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีประโยชน์สูงสุด ภายในชุมชนตำบลคลองทับ จันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

บทที่ 2 บริบทชุมชนท้องถิ่น

2.1 ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย 10 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ 1 บ้านหนองกอบ หมู่ 2 บ้านคลองวัว หมู่ 3 บ้านทับยาง หมู่ 4 บ้านหนองหมูน้อย หมู่ 5 บ้านวังยาว หมู่ 6 บ้านคลองทับจันทร์ หมู่ 7 บ้านเขาติน หมู่ 8 บ้านปีกริม หมู่ 9 บ้านฝั่งคลอง และหมู่ 10 บ้านใหม่ไทยเจริญ ประชากรรวมทั้งสิ้น 1,446 ครัวเรือน มีจำนวนประชากร 4,807 คน รายได้ประชากรโดยเฉลี่ยประมาณ 30,000 บาทต่อคน/ปี (แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี, 2559)

ประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญประกอบด้วย อ้อยน้ำตาล ข้าว และมันสำปะหลังตามลำดับ โดยประชากรในพื้นที่มีการรวมกลุ่มอาชีพ 13 กลุ่มดังนี้ กลุ่มที่ 1 กลุ่มเลี้ยงแมงสะตัง กลุ่มที่ 2 กลุ่มปลูกข้าวเหลืองประทิว กลุ่มที่ 3 กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงปลา กลุ่มที่ 4 กลุ่มพรมเช็ดเท้า กลุ่มที่ 5 กลุ่มเลี้ยงปลากินพืช กลุ่มที่ 6 กลุ่มเลี้ยงปลากินพืช 53 กลุ่มที่ 7 กลุ่มตนทับจันทร์ (กลุ่มसानตะกร้าจากเส้นพลาสติก) กลุ่มที่ 8 กลุ่มเลี้ยงเปิดเลี้ยงไก่ กลุ่มที่ 9 กลุ่มเกษตรธรรมชาติ กลุ่มที่ 10 กลุ่มเกษตรกรชาวไร่ กลุ่มที่ 11 กลุ่มผู้ปลูกมันสำปะหลัง กลุ่มที่ 12 กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ กลุ่มที่ 13 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์พันธ์ข้าว ซึ่งทั้ง 13 กลุ่มยังขาดกลุ่มผู้ปลูกอ้อยน้ำตาลซึ่งเป็นกลุ่มที่สร้างรายได้หลักของพื้นที่ (แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี, 2559)

พื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ประสบปัญหาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตรต่ำ เนื่องจากการชลประทานในพื้นที่ยังขาดประสิทธิภาพทำให้ผลผลิตของพืชผลทางการเกษตรต่ำ ประกอบกับการที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้เกิดการค้าเสรี และการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีรวมทั้งจังหวัดสระแก้วเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย 1 ใน 5 จังหวัด 6

2.2 บริบทไร่อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

การทำไร่อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยข้อมูลการเกษตรปี 2560 พบว่าการทำไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่มีจำนวนเกษตรกรผู้ทำไร่อ้อยน้ำตาลสูงเป็นอันดับ 2 ของตำบลคลองทับจันทร์รองจากการทำนา คิดเป็น 169 ครัวเรือนหรือ 4,944 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 33.55 ของพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ ซึ่งนิยมทำกันมากในหมู่ที่ 7 บ้านเขาติน ซึ่งมีประชากร 89 ครัวเรือน (แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี, 2559)

ด้านแรงงานในไร่อ้อยน้ำตาลโดยมากรับแรงงานต่างด้าวมาจากจุดผ่อนปรนชั่วคราวหน้านิคมเกษตรทหารผ่านศึกคลองน้ำใส โดยเจ้าของไร่อ้อยต้องไปรับ - ส่งเอง ซึ่งมักพบปัญหาการต่อรอง

ราคาค่าแรงที่ไม่เป็นธรรม เช่น ในช่วงเก็บเกี่ยวเจ้าของไร่อ้อยนิยมแข่งขันกันให้ค่าแรงที่สูงมากขึ้นเพื่อเป็นเครื่องยืนยันว่าตนเองจะได้แรงงานเข้ามาทำงานในไร่ ในทางกลับกันช่วงที่ไม่อยู่ในช่วงเวลาเก็บเกี่ยวเจ้าของไร่นิยมให้ค่าแรงที่ต่ำลงเพื่อลดต้นทุน ทำให้อัตราการจ้างงานไม่คงที่และไม่เป็นธรรมกับทั้งเจ้าของไร่และแรงงาน

ด้านสาธารณสุขโคกภายในตำบลคลองทับจันทร์พบปัญหาด้านทรัพยากร 2 ด้านหลัก คือ ทรัพยากรน้ำที่ด้อยคุณภาพและไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร รวมทั้งสภาพทรัพยากรดินที่มีคุณภาพต่ำเนื่องจากการใช้สารเคมีในการเพาะปลูกเป็นเวลานานจนทำให้ดินเสื่อมโทรม

ด้านการคมนาคม ตำบลคลองทับจันทร์เป็นพื้นที่ที่มีการคมนาคมไม่ดีมากนัก คือ มีถนนคอนกรีตเสริมเหล็กจำนวน 31 สาย ถนนลูกรังจำนวน 12 สาย และถนนลาดยางเพียง 6 สาย ซึ่งส่วนมากเป็นถนนที่ใช้ในการติดต่อคมนาคมระหว่างจังหวัด ระหว่างตำบล และระหว่างหมู่บ้าน รวมทั้งยังเป็นถนนขนาดเล็ก รถบรรทุกสัญจรผ่านได้ยาก ส่วนด้านการสื่อสารภายในตำบลคลองทับจันทร์นั้นยังไม่ครอบคลุมโดยประกอบด้วยโทรศัพท์สาธารณะจำนวน 1 แห่ง และเสาสัญญาณโทรศัพท์เพียง 3 แห่ง (แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี, 2559)

ด้านการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ทำไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ จากการสำรวจพบว่ามี การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ทำไร่อ้อยน้ำตาลเพื่อจัดสรร หรือแบ่งปันทรัพยากรที่จำเป็นในการทำไร่อ้อย เช่น รถตัดอ้อย แต่การรวมกลุ่มดังกล่าวเป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับเจ้าของไร่อ้อยขนาดใหญ่ที่ครอบครองเครื่องจักรขนาดใหญ่ทำให้การรวมกลุ่มเกษตรกรยังไม่มีความเป็นธรรมและยังไม่สามารถกำหนดระเบียบต่าง ๆ ของกลุ่มรวมทั้งการแบ่งผลประโยชน์ที่เป็นธรรม และการช่วยเหลือกันอย่างจริงจัง

ด้านเทคโนโลยีของเกษตรกรผู้ทำไร่อ้อยน้ำตาลยังมีการกระจุกตัวของเทคโนโลยีอยู่ในเฉพาะกลุ่มเจ้าของไร่รายใหญ่ ซึ่งการจัดสรรทรัพยากรด้านเทคโนโลยียังเป็นระบบผูกขาดจากเจ้าของรายใหญ่ในพื้นที่ หมายถึง การจัดสรรเทคโนโลยี เครื่องจักรที่ทันสมัยยังเป็นสิทธิขาดของเจ้าของไร่อ้อยรายใหญ่ ซึ่งมักเกิดความไม่เป็นธรรมในการจัดสรรเครื่องจักรเทคโนโลยี หรือยังใช้ระบบพวกพ้องมากกว่าระบบที่เป็นการจูงลำดับก่อน - หลัง

ด้านประสิทธิภาพของการทำไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์พบว่ามีผลผลิตตั้งแต่มากกว่า 15 ตัน / ไร่ / ปี จนถึงน้อยกว่า 10 ตัน / ไร่ / ปี ซึ่งตัวเลขดังกล่าวพบว่าผลผลิตมีความแตกต่างกันค่อนข้างสูง โดยมีปัจจัยหลักจาก 2 ปัจจัย คือ ด้านแรงงานและด้านเทคโนโลยี

2.3 ทุนศักยภาพชุมชนพื้นที่ไร่อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ทุนศักยภาพชุมชนพื้นที่ไร่อ้อยน้ำตาลในตำบลคลองทับจันทร์นั้นในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์เป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมในการทำไร่อ้อยน้ำตาล เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของตำบลคลองทับ

จันทร์เป็นพื้นที่ที่มีสภาพอากาศเหมาะสมในการเพาะปลูกอ้อยน้ำตาล รวมทั้งภาครัฐภายในพื้นที่ให้การสนับสนุนการทำไร่อ้อยน้ำตาล ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการให้ความสำคัญของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและภายในพื้นที่ยังมีโรงงานผลิตน้ำตาลขนาดใหญ่ที่รองรับผลผลิตจากเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

2.4 ประเด็นบ่งชี้ สภาพปัญหาที่ควรได้รับการพัฒนาแก้ไข

จากสภาพการทำไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์พบว่ามีปัญหาที่มีความสำคัญที่สมควรได้รับการแก้ปัญหาโดยเร่งด่วนดังนี้

1. ปัญหาด้านแรงงาน เนื่องจากไร่อ้อยในพื้นที่นิยมใช้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านจึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ทักษะ หรือแม้กระทั่งการติดต่อประสานงานระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงาน
2. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ การรวมกลุ่มความร่วมมือระหว่างเจ้าของไร่อ้อยที่มีมุมมองและความต้องการที่แตกต่างกัน จึงทำให้ต้องมีการพูดคุยหาแนวทางหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อสร้างความสามัคคี ความร่วมมือระหว่างเจ้าของไร่อ้อย

2.5 แนวทางการพัฒนาแก้ไข ด้วยกระบวนการวิจัย (ชุมชน)

แนวทางการแก้ไข พัฒนาการทำไร่อ้อยในพื้นที่ชุมชนตำบลคลองทับจันทร์นั้นต้องเริ่มจากการสร้างกลุ่มเกษตรกรผู้ทำไร่อ้อยในพื้นที่ให้มีวัตถุประสงค์ สามัคคี กฎระเบียบและมาตรฐานร่วมกัน อย่างเป็นธรรมและโปร่งใส โดยรูปแบบการรวมกลุ่มควรเป็นรูปแบบที่มีการบริหารจัดการ กิจกรรมของกลุ่มที่ชัดเจน ต่อมาต้องมีการกำหนดมาตรฐานด้านแรงงานที่จะเข้ามาทำงานในพื้นที่เพื่อลดปัญหาต่าง ๆ ทั้งปัญหาการแย่งชิงแรงงาน ปัญหาการขาดแรงงานที่คุณภาพ และยังต้องมีการกำหนดการอบรม การสอนการทำงานในไร่อ้อย และแนวทางการแก้ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงานเพื่อสร้างเงื่อนไขพันธสัญญาต่าง ๆ ระหว่างกัน และยังเป็นการสร้างช่องทางการติดต่อระหว่างกัน เพื่อแก้ปัญหาการขาดการติดต่อเมื่อแรงงานกลับภูมิลำเนา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของแรงงานข้ามชาติในการทำงานในไร้อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เพื่อศึกษาความต้องการของเจ้าของไร้อ้อยน้ำตาลในการจ้างแรงงาน ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เพื่อสร้างกลุ่มผู้ทำไร้อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เพื่อสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร้อ้อยน้ำตาลและแรงงานข้ามชาติในการทำไร้อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว และเพื่อกำหนดมาตรฐานและค่าตอบแทนของแรงงานข้ามชาติในการเข้ามาทำงานในไร้อ้อยน้ำตาลที่เหมาะสม ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้วตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

- 3.1 กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ร่วมโครงการ
- 3.2 แผนงานและวิธีการดำเนินการวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล
- 3.5 หลักเกณฑ์การคำนวณคะแนนและการแปลผล

3.1 กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ร่วมโครงการ

1. รายนามผู้ร่วมโครงการ
ผู้เกี่ยวข้องในไร้อ้อยน้ำตาล/ชุมชนในพื้นที่ ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วยเจ้าของไร้อ้อย แรงงาน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ตัวแทนชุมชน
2. รายชื่อนักศึกษา
 1. นายธนัท เทพจิต
 2. นางสาวอัญชฌาภานต์ แก้วแจ่ม
 3. นายปภาณวิช มงคลตวัฒน์
 4. นางสาวภัทรวดี บริรักษ์

5. นางสาวปิยธิดา มณีพราว

3. รายนามภาคีที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองทับจันทร์ กลุ่มอาชีพตำบลคลองทับจันทร์

ผู้แทนจากหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นายกององค์การบริหารส่วน
ท้องถิ่นวัฒนานคร กำนันตำบลวัฒนานคร ผู้ใหญ่บ้าน

3.2 แผนงานและวิธีการดำเนินการวิจัย (เพื่อให้สามารถตอบข้อสงสัยหรือแก้ปัญหาได้)

แผนการดำเนินงาน (ระยะเวลา 6 เดือน)

ลำดับ	กิจกรรม	เดือนที่							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1	เสนอโครงการวิจัย	✓							
2	ดำเนินการวิจัย		✓	✓					
3	สรุปผลวิเคราะห์ผล				✓				
4	คืนข้อมูลให้ชุมชน					✓			
5	จัดทำเล่มและเผยแพร่ผลงาน							✓	✓

ตารางที่ 3.1 แผนการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงานหลัก	อธิบายวิธีการดำเนินการ	ช่วงเวลาดำเนินการ
เสนอโครงการและทำสัญญา	เสนอโครงการและจัดทำ TOR	
- การดำเนินการแก้ไขปัญหา / พัฒนางานตามกระบวนการของโจทย์วิจัยร่วมกับชุมชน นักวิจัยเชิงพื้นที่ และ อบต.	ดำเนินกิจกรรมโครงการ	
สรุปผล วิเคราะห์ผลและและถอดบทเรียน	ชุมชน อบต. คณะวิจัย และภาคีร่วมกันสรุปถอดบทเรียน โครงการ องค์ความรู้ นวัตกรรม	
จัดเวทีประชาคมเพื่อคืนข้อมูล ระหว่างนักวิจัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อร่วมกันพัฒนาสู่นโยบายสาธารณะ ระดับชุมชน/ จังหวัด	
จัดทำรายงาน และเผยแพร่ผลงาน		

ตารางที่ 3.2 วิธีดำเนินงาน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูล

3. เครื่องมือวิจัยชุมชน ประกอบด้วย

3.3.3.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก / แบบสัมภาษณ์กลุ่ม

3.3.3.2 จัดเวทีชุมชน การวิเคราะห์ผู้มีส่วนร่วม

3.3.3.3 workshop

3.3.1.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกปลายเปิด

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมการเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด แบ่งออกเป็น 4

ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ปัญหาของการทำไร้อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์

ตอนที่ 3 ผลผลิต ประสิทธิภาพของการทำไร้อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์

ตอนที่ 4 การแก้ปัญหาและการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำไร้อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตำบล
คลองทับจันทร์

ขั้นตอนการนำเครื่องมือ

ขั้นตอนการนำเครื่องมือมาใช้เป็นแบบสอบถามการวิจัย

1. คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสาร ตำรา หนังสือ
2. ผลจากการศึกษาข้อมูลคณะผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลปัญหาจากการสัมภาษณ์กลุ่ม
ผู้ประกอบการไร้อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์

3. นำปัญหาที่คณะผู้วิจัยได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มมาสรุปประเด็นเปรียบเทียบกับ
งานวิจัยหรือตำราที่เกี่ยวข้อง

4. สร้างเค้าโครงแบบสัมภาษณ์กลุ่มและตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านการวัด
ประสิทธิภาพงาน และผู้เชี่ยวชาญในการทำไร้อ้อยน้ำตาล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

คณะผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์กลุ่มกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างด้วย
ตนเอง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. คณะผู้วิจัยประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. หัวหน้าโครงการวิจัยประสานงานถึงกลุ่มตัวอย่างปฐมภูมิ เพื่อขอความ
อนุเคราะห์สัมภาษณ์กลุ่ม

3. คณะผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มจากชุมชน
ประกอบด้วยเจ้าของไร้อ้อย แรงงาน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายกองค้การบริหารส่วนตำบล สมาชิก
องค์การบริหารส่วนตำบล ตัวแทนชุมชนด้วยวิธีสโนว์บอลแซมปลิง (Snow Ball Sampling)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณในส่วนนี้แบ่งข้อมูลในการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ปัญหาของการทำไร้อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์

ส่วนที่ 3 ผลผลิต ประสิทธิภาพของการทำไร้อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์

ส่วนที่ 4 การแก้ปัญหาและการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำไร้อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตำบลคลอง
ทับจันทร์

โดยใช้วิธีประมวลค่าทางเนื้อหา (Content Analysis)

3.3.1.2 จัดเวทีชุมชน การวิเคราะห์ผู้มีส่วนร่วม

การศึกษาสภาพปัญหาของการทำไร้อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ประชากรผู้ให้ข้อมูล

ประชากรผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย เจ้าของไร้อ้อยน้ำตาล แรงงานในไร้อ้อยน้ำตาล ผู้นำชุมชน จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การจัดเวทีประชาคม โดยมีผู้เข้าร่วม 30 คน ประกอบด้วย เจ้าของไร้อ้อยน้ำตาล แรงงานในไร้อ้อยน้ำตาล ผู้นำชุมชน

ขั้นตอนในการวิจัย

การสนทนากลุ่ม

1. ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกบุคคลให้ข้อมูล
2. ผู้วิจัยประสานงานขอความร่วมมือและไปพบกับบุคคลผู้มาให้ข้อมูลหลักในการสนทนากลุ่มด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม ทำความเข้าใจ และนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ รวมทั้งแจ้งประเด็นในการสนทนาไว้ล่วงหน้า
3. ประเด็นคำถามในการสนทนา ผู้วิจัยกำหนดตามวัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัย เพื่อให้การสนทนาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมและครบถ้วน รวมทั้งประเด็นความคิดเห็นหรือข้อเสนออื่นๆ มีลักษณะเป็นประเด็นคำถามปลายเปิดทั่วไป

4 การเตรียมความพร้อมทีมงานในการสนทนากลุ่ม ดำเนินการ ดังนี้

4.1 เตรียมบุคลากรในการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ผู้บันทึกการสนทนา (Note taker) และ บุคลากรผู้ช่วย (Assistant) ในการจัดเตรียมสถานที่ บันทึกภาพ เสียง อำนวยความสะดวกอื่นๆให้การสนทนากลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ จำนวน 5 คน ดังนี้

- 1) ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ได้แก่ ตำแหน่ง หัวหน้าทีมผู้วิจัย ทำหน้าที่ดำเนินการสนทนากลุ่มตามประเด็นที่กำหนด
- 2) ผู้บันทึกการสนทนา 1 (Note taker) ได้แก่ ผู้ช่วยผู้วิจัย ทำหน้าที่บันทึกภาพการสนทนา
- 3) ผู้บันทึกการสนทนา 2 (Note taker) ได้แก่ ผู้ช่วยผู้วิจัย ทำหน้าที่จดบันทึกและบันทึกเสียงการสนทนา
- 4) บุคลากรผู้ช่วย (Assistant) จำนวน 2 คน ได้แก่ ผู้ทำหน้าที่จัดเตรียมสถานที่และอำนวยความสะดวกอื่นๆ

4.2 การซักซ้อมการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยประชุมเตรียมการคณะทำงาน โดยการซักซ้อมความเข้าใจวัตถุประสงค์การเก็บรวบรวมข้อมูล การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ประเด็นการสนทนา การเริ่มต้นพูดคุยก่อนการสนทนา การจดบันทึก การบันทึกเสียงการสนทนา การ บันทึกภาพ รูปแบบวงสนทนา ตำแหน่งที่นั่งของผู้ดำเนินการ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้จดบันทึก ผู้บันทึกเสียง บันทึกภาพ ที่วางเอกสารอุปกรณ์ ทีมงานอำนวยความสะดวก

4.3 ซักซ้อมการสนทนากลุ่มอย่างเป็นทางการ และซักถามประเด็นที่ยังไม่เข้าใจจนเข้าใจตรงกันจึงยุติ

5. สถานที่จัดสนทนากลุ่ม ได้แก่ ห้องประชุมสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองทับจันทร์ เพื่อให้มีพื้นที่และบรรยากาศเหมาะกับการสนทนา โดยจัดที่นั่งผู้ให้ข้อมูลเป็นห้องสัมมนา ผู้บันทึกการสนทนา อยู่นอกอุ้งวงกลม และใช้เวลาในการสนทนากลุ่ม ประมาณ 90 นาที

2. วิธีการสนทนากลุ่ม ดำเนินการ ดังนี้

2.1 การเริ่มต้นสนทนากลุ่ม ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) ได้เริ่มต้นด้วยการทักทายผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างไม่เป็นทางการ พูดคุยเกี่ยวกับภาระหน้าที่โดยทั่วไปเพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง จะได้ใจให้ผู้ร่วมการสนทนาได้แสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้มากที่สุด

2.2 การสนทนาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มเริ่มจากการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ร่วมสนทนาได้ให้ข้อมูลที่เกิดประโยชน์ในการนำไปใช้แปรผลรวมกับข้อมูลเชิงปริมาณต่อไป

2.3 ผู้ดำเนินการเริ่มสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลเรียงลำดับประเด็นคำถามการสนทนาตามขอบเขตการวิจัยและวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยใช้ประเด็นคำถามเดียวกันทุกกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้ได้ความคิดเห็นจากทุกกลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลไม่มีความเห็นประเด็นใดประเด็นหนึ่งก็ได้ เพื่อให้มีอิสระทางความคิดและป้องกันไม่ให้เกิดความยุ่งยากในการวิเคราะห์ข้อมูลตลอดจนการนำเสนอผลการวิจัย

2.4 การสนทนากลุ่มดำเนินการครบทุกประเด็นคำถามตามที่กำหนด คณะทำงานการสนทนากลุ่มได้ บันทึกและบันทึกเสียงผู้ให้ข้อมูลประเด็นต่างๆ อย่างละเอียดทุกขั้นตอนโดยการจดบันทึกข้อมูล (Take note) จำนวน 2 คน และการบันทึกเสียง (Take record) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล และบรรยากาศของการสนทนาได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ เพียงพอที่จะนำไปวิเคราะห์และสรุปผลการสนทนาได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.5 ผู้จดบันทึกการสนทนา (Note taker) หรือบุคลากรผู้ช่วย (Assistant) ได้ร่วมซักถามหรือสนทนาในกรณีที่ผู้ดำเนินการสนทนาอาจจะตกหล่นบางประเด็นที่สำคัญเพื่อเป็นการเติมเต็มข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.6 ผู้ดำเนินการสนทนาสังเกตกิริยาวาจา น้ำเสียง การแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของสมาชิกในกลุ่ม เช่น การใช้ภาษา ท่าทางและสีหน้าแววตา เพื่อรวบรวมข้อสังเกตเหล่านี้ไว้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล โดยไม่ได้แสดงความคิดเห็นร่วมหรือชี้แนะใดๆในระหว่างการสนทนา แต่มีการกระตุ้น เร่งเร้าความสนใจและคอยควบคุมให้สมาชิกได้อภิปราย แสดงความคิดเห็นในประเด็นคำถามอย่างครบถ้วนทั่วถึงทุกคนอย่างเหมาะสม

2.7 การยุติการสนทนากลุ่ม เมื่อการสนทนากลุ่มเก็บรวบรวมข้อมูลครบทุกประเด็นคำถามตามที่กำหนดแล้ว ผู้ดำเนินการให้ผู้เข้าร่วมการสนทนาเพิ่มเติมความคิดเห็นของตนในประเด็นที่คิดว่าตกหล่น หรือคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์อีกครั้ง หลังจากนั้นจึงขอบคุณผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มและยุติการสนทนากลุ่มเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative) ดำเนินการ ดังนี้

2.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาสรุปและจำแนกเป็นรายด้าน

2.2 นำข้อมูลที่สรุปและจำแนกไว้ตามข้อ 2.1 มาตรวจสอบและวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เป็นภาพรวมรายด้าน

3.3.1.3 Work shop

ศึกษารูปแบบกิจกรรมในการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร สร้างมาตรฐานแรงงาน สร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงานในไร่อ้อยตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว แบบมีส่วนร่วม

ใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

ผู้ให้ข้อมูล

คณะกรรมการดำเนินงานส่งเสริมความเป็นพลเมือง ได้แก่ เจ้าของไร่อ้อยน้ำตาล แรงงานในไร่อ้อยน้ำตาล ผู้นำชุมชน จำนวน 30 คน

ขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. นำเสนอข้อมูลสภาพปัญหาของการทำไร่อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว และกิจกรรมที่ต้องการ โดยข้อมูลนำมาจากการจัดเวทีประชาคม
2. ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมพิจารณาข้อมูลที่นำเสนอ
3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและออกแบบกิจกรรมร่วมกัน

4. คณะผู้วิจัยนำผลการประชุมเชิงปฏิบัติการสรุปผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประสานงานเชิญคณะกรรมการเข้าร่วมประชุม
2. กำหนดหัวข้อการประชุม ประเด็นที่เกี่ยวกับกิจกรรมการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร สร้างมาตรฐานแรงงาน สร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร้อ้อยและแรงงานในไร้อ้อยตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
3. วางแผนการประชุม เวลา สถานที่ ขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนิน
4. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สถานที่เอกสารข้อมูล
5. จัดเตรียมความพร้อมทีมวิจัย
6. ประสานผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการ

ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยนำข้อมูล ผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 เสนอต่อที่ประชุม

7. ผู้เข้าร่วมประชุม ร่วมออกแบบกิจกรรม
8. สรุปการประชุมกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การรวบรวมประเด็นสำคัญของข้อมูลจากผู้ร่วมสนทนาได้นำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์

3.1.1 เครื่องมือประเมินผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย

3.1.1.1 การสัมภาษณ์กลุ่ม /สะท้อนความรู้สึกรู้สึกการเปลี่ยนแปลง

3.1.2 เครื่องมือการถอดบทเรียน ผีเสื้อถอดบทเรียนกระบวนการ

ตัวแบบการถอดบทเรียน “ผีเสื้อถอดบทเรียนกระบวนการ” เพื่อปรับใช้ได้ทุกขั้นตอนการทำงานในพื้นที่ โดยให้ชุมชนและทีมวิจัยทั้งฝ่ายภาควิชาการและพื้นที่ (อบต.) ร่วมกันคิด และพัฒนาระหว่างการดำเนินงานร่วมกันในแต่ละขั้น

ผีเสื้อถอดบทเรียนรายโครงการ (ทีมC)

3.1.2.1 ผีเสื้อถอดบทเรียนรายโครงการ (ทีม C) ประกอบด้วยรายละเอียดแต่ละส่วน ดังนี้

- 1) หัวผีเสื้อ: เป้าหมายสูงสุดของโครงการ

2) ปีกซ้ายบน: งานวิจัยเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง หลังจากที่ชุมชนและทีมวิจัย ทั้งฝ่ายภาควิชาการและพื้นที่ (อบต.) ร่วมกันคิด และวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่กับโครงการงาน สสส.

3) ลำตัวซ้าย: ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสาธารณะ

4) ปีกซ้ายล่าง: กระบวนการในการทำงานวิจัยที่ใช้ในการทำงานของ โครงการ (ในลักษณะ สร้างคน สร้างงาน สร้างเครือข่าย แบบบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์กับชุมชน และภาคี)

5) ปีกขวาบน: ผลการเปลี่ยนแปลง จากการสร้างคน สร้างงาน สร้าง เครือข่าย ชุมชนเรียนรู้ (พร้อมยก Case Support)

6) ลำตัวขวา: ข้อเสนอแนะต่อผู้เกี่ยวข้อง

7) ปีกขวาล่าง: นวัตกรรม องค์ความรู้ ชุดความรู้ และอะไรดี ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งที่คาดคิดและไม่คาดคิด จากโครงการ

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัยและอภิปรายผล ของโครงการชุด สสส. ประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก

4.1 ผลและการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการทำงานวิจัย

โดยแสดงการวิจัยร่วมกับวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากการใช้เครื่องมือวิจัยชุมชน 3 เครื่องมือ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย

4.1.1.1 แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด

4.1.1.2 จัดเวทีประชาคม การวิเคราะห์ผู้มีส่วนร่วม

4.1.1.3 Work shop

4.1.1.1 แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ปัญหาของการทำไร้อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์

ตอนที่ 3 ผลผลิต ประสิทธิภาพของการทำไร้อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์

ตอนที่ 4 การแก้ปัญหาและการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำไร้อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

สำหรับข้อมูลในส่วนที่ 1 นั้นจะเป็นการศึกษาเพื่อวิเคราะห์บริบทของเกษตรกรผู้ประกอบการไร้อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ว่ามีขนาดพื้นที่ในการปลูกอ้อย ผลผลิตของอ้อยน้ำตาลต่อไร่ กลุ่มประชากรกลุ่มที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยเจ้าของไร้อ้อย แรงงานและผู้นำชุมชนจำนวน 30 คน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	18	60
หญิง	12	40
รวม	15	100.0
ขนาดพื้นที่ในการทำไร่อ้อย		
น้อยกว่า 5 ไร่	4	13.33
5 - 20 ไร่	6	20.00
11 - 40 ไร่	10	33.33
41 - 60 ไร่	8	26.67
มากกว่า 61 ไร่	2	6.67
รวม	30	100.0
ผลผลิตอ้อยน้ำตาล / ไร่ / ปี		
น้อยกว่า 10 ตัน / ไร่ / ปี	2	6.67
11 - 12 ตัน / ไร่ / ปี	14	46.67
13 -14 ตัน / ไร่ / ปี	10	75.00
15 ตัน / ไร่ / ปีขึ้นไป	4	13.33
รวม	30	100.0

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของนักเรียน

จากตารางที่ 4.1 พบว่าเกษตรกรผู้ประกอบการไร้อ้อยเป็นเพศชาย จำนวน 18 คน คิดเป็น ร้อยละ 60 รองลงมา คือเพศหญิง จำนวน / คน คิดเป็นร้อยละ 40 มีขนาดพื้นที่ในการทำไร้อ้อยน้ำตาลส่วนใหญ่ 11 - 40 ไร่ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมา คือขนาดพื้นที่ในการทำไร้อ้อยน้ำตาล จำนวน 41 - 60 ไร่ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 และน้อยที่สุดคือขนาดพื้นที่ในการทำไร้อ้อยน้ำตาลมากกว่า 60 ไร่ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ผลผลิตอ้อยน้ำตาลต่อไร่ส่วนใหญ่คือ 11 - 12 ตัน / ไร่ / ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 รองลงมาคือ 13 - 14 ตัน / ไร่ / ปี จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ 75 และน้อยที่สุดคือต่ำกว่า 10 ตัน / ไร่ / ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67

ตอนที่ 2 ศึกษาปัญหาของไร้อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ผลการวิเคราะห์ปัญหาไร้อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักให้ข้อมูลปัญหาของการทำไร้อ้อยน้ำตาลดังนี้ ปัญหาของผู้ทำไร้อ้อยและน้ำตาลในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ ประกอบด้วยปัญหาการแย่งแรงงานภายในไร่ระหว่างเจ้าของไร่ในพื้นที่และการแย่งแรงงานในไร่จากภายนอกพื้นที่ ปัญหาทักษะฝีมือแรงงานที่ต่ำ ปัญหาการเปลี่ยน / ย้ายสถานที่ทำงานระหว่างไร่ทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ ปัญหาความไม่รับผิดชอบของแรงงานข้ามชาติ ปัญหาแหล่งน้ำในพื้นที่ ปัญหาการหาที่ระบายผลผลิต ปัญหาผลผลิตตกต่ำในบางช่วงเวลา ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ปัญหานวัตกรรมการแปรรูปและปัญหาการใช้สารเคมีในพื้นที่

ตอนที่ 3 ศึกษาปัญหาผลผลิตของไร้อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักให้ข้อมูลปัญหาด้านผลผลิตของการทำไร้อ้อยน้ำตาลดังนี้ ปัญหาผลผลิตการทำไร้อ้อยน้ำตาลมีหลายปัญหาได้แก่ ปัญหาผลผลิตตกต่ำในบางช่วงเวลาทำให้บางครั้งผลผลิตล้นตลาดและบางครั้งผลผลิตขาดตลาด ปัญหาผลผลิตต่ำในไร่ขนาดเล็ก ปัญหาต้นทุนการทำไร้อ้อยน้ำตาลราคาสูง เนื่องจากปัญหาด้านทรัพยากร เช่นน้ำ แรงงาน สภาพดิน รวมทั้งการถูกเอารัดเอาเปรียบจากเจ้าของไร้อ้อยขนาดใหญ่ เนื่องจากเจ้าของไร้อ้อยขนาดเล็กซึ่งเป็นเจ้าของไร้อ้อยจำนวนมากของพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ยังขาดเงินลงทุนในการซื้อเครื่องมือ เครื่องจักรที่จำเป็นในการทำไร้อ้อย เช่น รถตัดอ้อย หรือแม้กระทั่งรถขนอ้อย ทำให้ต้องอาศัยการเช่าจากเจ้าของไร้อ้อยรายใหญ่ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลผลิตในหลายด้าน เช่น การรอคิวที่ยาวนาน การโดนตัดคิว การโดนแย่งคิว ซึ่งปัญหาหลักทั้ง 3 ทำให้เกิดผลเสียหาย เช่นการรอคิวนานเลยระยะเวลาที่เหมาะสมในการตัดอ้อย ทำให้เสียความชื้นและราคาอ้อยตกต่ำ หรือบางครั้งการรอคิวทำให้เสียโอกาสในการขายอ้อยให้โรงงานในราคาที่สมควรจะเป็น หรือบางครั้งการรอคิวทำให้เกิดน้ำท่วมก่อนที่จะได้ทำการตัดอ้อย จึงเป็นเหตุให้เจ้าของไร้อ้อยรายเล็กประสบปัญหาผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนการผลิต / ไร่ ต่ำกว่าที่ควร

ส่วนปัญหาด้านแรงงานพบว่าเกษตรกรเจ้าของไร่อ้อยในพื้นที่นิยมใช้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเนื่องจากมีค่าแรงที่ต่ำกว่า แต่ก็มีความเสี่ยงต่อการที่แรงงานจะไม่ยอมเข้ามาทำงานในไร่อ้อยเนื่องจากแรงงานมีทางเลือกมากหลายไร่อ้อยที่ต้องการตัว โดยเฉพาะแรงงานที่มีฝีมือ ทักษะความสามารถจะมีการเพิ่มค่าแรงให้จากเกษตรกรเจ้าของไร่อ้อยที่ต้องการตัวแรงงานไปร่วมงาน นอกจากนั้นยังมีปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการไปรับ – ส่งแรงงานจากชายแดนประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย และเนื่องจากแรงงานมาจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อทำงานต้องไปรับ – ส่งเป็นรายวันทำให้เสี่ยงต่อการไม่มีแรงงานในการเข้ามาทำงานในไร่อ้อยในช่วงที่แรงงานขาดแคลน ระยะเวลาในการทำงานของแรงงานมีจำกัดเนื่องจากต้องข้ามชายแดนกลับไปภูมิลำเนาให้ทันเวลาด่านชายแดนปิดประตู

ตอนที่ 4 การแก้ปัญหาและการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ จากปัญหาในตอน 3 ผู้ให้ข้อมูลหลักแสดงความต้องการในการให้ทีมวิจัยเร่งแก้ปัญหาใน 2 ด้าน คือ ด้านปัญหาตลาดรองรับอ้อยน้ำตาลไม่เพียงพอ และปัญหาด้านกระบวนการลดต้นทุนรวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการทำไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า การลดต้นทุนในการทำไร่อ้อยน้ำตาลและการเพิ่มผลผลิตในการทำไร่อ้อยน้ำตาลสามารถแก้ไขปรับปรุงไปพร้อมกันด้วยวิธีการ กระบวนการ ขั้นตอนการบริหารงานที่เป็นระเบียบ มีระบบ มีกลไก มีทักษะ มีมาตรฐานและมีความสามัคคี ซึ่งการบริหารงานด้วยวิธีดังกล่าวจะสามารถลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตอ้อยน้ำตาลได้

4.1.1.2 จัดเวทีประชาคม การวิเคราะห์ผู้มีส่วนร่วม

จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลหลักทีมวิจัยได้ทำการทบทวน ศึกษาค้นคว้าที่มา และสาเหตุของปัญหารวมทั้งวิธีการแก้ไขปัญหา โดยหลังจากนั้นได้ลงพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ในวันที่ 19 มีนาคม 2561 ณ ห้องประชุมสำนักงานปลัดอำเภอคลองทับจันทร์ โดยมีตัวแทนเกษตรกร เจ้าของไร่อ้อยน้ำตาล แรงงาน และผู้นำชุมชน จำนวน 30 คน ผลการจัดเวทีประชาคมพบแนวทางการบริหารงานไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้วพบว่า

ประเด็นปัญหาด้านต้นทุนการผลิตนั้นมีสาเหตุจากหลายปัจจัย ได้แก่

ปัจจัยความแตกแยก แย่งชิงผลประโยชน์กันเองระหว่างเกษตรกรเจ้าของไร่อ้อย ขาดความร่วมมือ ระหว่างเกษตรกรไร่อ้อย แต่ละคนมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อตนเองเป็นหลัก การบริหารจัดการยังขาดรูปแบบที่มีมาตรฐาน และยังใช้ความเป็นเพื่อนพ้อง พี่น้อง หรือญาติมิตรมากกว่าระเบียบข้อบังคับร่วมกัน

ปัจจัยด้านแรงงานมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย มีทักษะที่ไม่เท่าเทียมกันจึงเกิดการแย่งแรงงานที่มีทักษะฝีมือ รวมทั้งการตัดราคาค่าแรงกันเองระหว่างเกษตรกรเพื่อให้ได้แรงงานที่มีทักษะ ทักษะคิดของแรงงานต่อเจ้าของไร่และทัศนคติของเจ้าของไร่และแรงงานยังเป็นในรูปแบบนายจ้างกับลูกจ้าง และขั้นตอนการเลือกแรงงานเข้าทำงานในไร่ที่มีรูปแบบ มาตรฐาน กระบวนการที่แตกต่างกัน

ส่วนประเด็นปัญหาด้านการเพิ่มประสิทธิภาพนั้นมีสาเหตุมาจากปัจจัยดังนี้

ปัจจัยด้านแรงงาน คือ แรงงานขาดทักษะในการทำงาน แรงงานมีการปรับเปลี่ยนหมุนเวียนบ่อยทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง แรงงานขาดแรงกระตุ้น แรงจูงใจ หรือการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน แรงงานขาดความรับผิดชอบในการทำงานเนื่องจากการเป็นกรจ้างงานรายวัน รวมทั้งแรงงานขาดทักษะฝีมือที่จำเป็นในการทำงานในไร่อ้อย

ปัจจัยด้านเงินทุน คือ เกษตรส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ยึดอาชีพเกษตรกรเป็นหลักรายได้ต่อครัวเรือนต่ำ จึงทำให้การลงทุนต่อยอดหรือความสามารถในการต่อรองเงรจากกับผู้แทนจำหน่ายอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทำการเกษตร เช่น ปุ๋ย พันธุ์อ้อย หรือแม้กระทั่งการติดต่อลงทุนพัฒนาการเพาะปลูกของตนเองทำได้ยาก

ปัจจัยด้านเครื่องจักร เทคโนโลยีและนวัตกรรม คือ เกษตรกรในพื้นที่ยังขาดแคลนเครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องทุ่นแรงในการทำงาน รวมทั้งยังขาดเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ในปัจจุบันเครื่องมือ เครื่องทุ่นแรงที่จำเป็นต่าง ๆ ถูกครอบครองโดยเกษตรกรเจ้าของไร่ขนาดใหญ่ภายในพื้นที่ ซึ่งถ้าเกษตรกรรายย่อยต้องการใช้ต้องเข้าคิวและเสียค่าใช้จ่ายในการจ้างหรือเช่า ซึ่งในบางครั้งก็มิได้รับความเป็นธรรมจากเกษตรกรรายใหญ่ เช่น การเรียกเก็บค่าบริการเพิ่มในช่วงที่มีความต้องการใช้สูง หรือ การโดนลัดคิวหรือการแข่งคิวทำให้ผลผลิตเลยระยะเวลาที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยว

ปัจจัยด้านการบริหาร คือ การจัดการเกษตรกรเจ้าของไร่อ้อยให้มีความสามัคคี การไม่มีมาตรฐานในการบริหารจัดการทรัพยากร การมีแนวคิดทัศนคติที่ยังคงยึดผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าการมองภาพรวมของชุมชน การขาดกฎระเบียบข้อบังคับในการอยู่ร่วมกัน การขาดการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เหมาะสมเป็นธรรมทั้งระหว่างเจ้าของไร่อ้อยกับเจ้าของไร่อ้อย และระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงาน การขาดผู้นำกลุ่มอย่างแท้จริง การขาดความสัมพันธ์กับแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงาน

ดังนั้นประเด็นปัญหาของการทำงานในไร่อ้อยน้ำตาล คือ การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และการลดต้นทุนการผลิต ซึ่งเวทีประชาคมสรุปประเด็นได้ดังนี้ ประเด็นด้านความสามัคคี การร่วมมือระหว่างเกษตรกรด้วยกัน ประเด็นด้านการแบ่งผลประโยชน์ที่ไม่เหมาะสมทั้งระหว่างเกษตรกรรายย่อยและเกษตรกรรายใหญ่ หรือ ระหว่างเกษตรกรและแรงงาน ประเด็นการมาตรฐานการทำงาน

การจ้างงาน ทักษะ ในการทำงานและค่าแรงในการทำงาน และประเด็นการขาดการประสานงาน ติดต่อระหว่างเกษตรกรด้วยกัน และระหว่างเกษตรกรกับแรงงานเมื่อกลับไปยังภูมิลำเนา

จากปัญหาทั้งด้านการลดต้นทุนการผลิตและปัญหาการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานในไร่ อ้อยน้ำตาลสามารถหาแนวทางการแก้ปัญหาได้ด้วยวิธีดังนี้

การสร้างกลุ่มเกษตรกรผู้ทำไร่อ้อยน้ำตาลในชุมชนพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เป็นการแก้ปัญหาในขั้นตอนแรกหรือในลำดับที่ 1 เนื่องจากการสร้างกลุ่มเกษตรกรผู้ทำไร่อ้อยน้ำตาลเป็นการรวมกลุ่มหาแนวทาง วางเป้าหมายร่วมกัน กำหนดข้อตกลง และกำหนดค่าตอบแทนในนามกลุ่มร่วมกัน ดังนั้นการสร้างกลุ่มเกษตรกรผู้ทำไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่มีขั้นตอนดังนี้ การสอบถามความสมัครใจของผู้สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิก เลือกคณะกรรมการในการบริหารจัดการกลุ่ม วางแผนการดำเนินงานและกิจกรรมของกลุ่มที่สอดคล้องกับเป้าหมาย กำหนดกฎระเบียบข้อบังคับในการอยู่ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดทรัพยากรต่าง ๆ ที่กลุ่มจำเป็นต้องมี เช่น เครื่องจักร เครื่องมือ ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และกำหนดค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับ กลุ่มมีบทบาทหน้าที่เพื่อพิจารณา ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมตามปัจจัยต่าง ๆ ของกลุ่มดังนี้

ปัจจัยด้านกำลังคนกลุ่มมีบทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแล ควบคุม พัฒนา อบรม และกำหนดค่าตอบแทนต่าง ๆ ของสมาชิกรวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น แรงงาน

ปัจจัยด้านเครื่องจักรกลุ่มมีบทบาทหน้าที่ในการจัดหา บริหาร จัดการ แบ่งปันจัดสรร รวมทั้งการบำรุงรักษา ในด้านปัจจัยด้านเครื่องจักรของกลุ่มเกษตรกรผู้ทำไร่อ้อยน้ำตาลนั้นการจัดลำดับการเข้าให้บริการของเครื่องจักรเพื่อสนับสนุนการทำงานของสมาชิก เช่น การจัดลำดับการเข้าตัดอ้อยในพื้นที่ต่าง ๆ ของสมาชิก

ปัจจัยด้านการเงินกลุ่มมีบทบาทในการจัดหา จัดสรร หรือจัดการเงินส่วนกลางของกลุ่ม เช่น รายได้ของกลุ่ม การลงทุนซื้อทรัพยากรของกลุ่ม เช่น เครื่องจักร เครื่องมือ การวางแผนรายรับ - รายจ่ายของกลุ่ม รวมทั้งการวางแผนการลงทุนเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่ม

ปัจจัยด้านการบริหารกลุ่มมีบทบาทในการวางแผน กำหนดนโยบาย เป้าหมาย กฎระเบียบ แนวทางการตอบแทนต่าง ๆ การสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของสมาชิก การสนับสนุนและการยอมรับความคิดเห็นของสมาชิก การสร้างความร่วมมือ ความเชื่อถือ และสร้างอำนาจการต่อรองกับหน่วยงานภายนอก รวมทั้งการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อรักษาผลประโยชน์และพัฒนาเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

การกำหนดมาตรฐาน กฎระเบียบและผลตอบแทนร่วมกันในการทำไร่อ้อยน้ำตาลในชุมชนพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เป็นการวางแผนปฏิบัติเพื่อให้สมาชิกของกลุ่มสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข โดยการกำหนดนโยบาย มาตรฐาน ระเบียบและผลตอบแทน แยกตามปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

ปัจจัยด้านกำลังคนกลุ่มมีบทบาทในการจัดการ ส่งเสริม สรรหา สนับสนุนบุคลากรในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอย่างพอเพียงเหมาะสมทั้งด้านปริมาณ ศักยภาพ และช่วงเวลาในการใช้งานของสมาชิกผ่านกิจกรรมที่กลุ่มจัดขึ้น เช่น การวางแผนสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มและแรงงาน หรือหน่วยงานภายนอก การอบรมพัฒนาทักษะศักยภาพของแรงงานในการทำงานหรือการตัดอ้อย การสร้างทัศนคติในการทำงาน ความทุ่มเทให้การทำงานและทัศนคติด้านมุมมองในการช่วยเหลือกลุ่ม นอกจากนี้กลุ่มยังมีบทบาทในการวางแผนกำหนดขั้นตอนในการสรรหา คัดเลือกทรัพยากรมนุษย์ทั้งสมาชิกและแรงงาน

ปัจจัยด้านเครื่องจักรกลุ่มมีบทบาทในการกำหนดมาตรฐาน คุณสมบัติของเครื่องจักร ทั้งในด้านการวางแผนการซื้อและด้านการซ่อมบำรุง

ปัจจัยด้านการเงินกลุ่มมีบทบาทในการวางแผนรายรับ – จ่ายของกลุ่ม เช่น การวางแผนทางการเงิน การกำหนดนโยบายการจ่ายค่าตอบแทนให้สมาชิกในกลุ่ม

ปัจจัยด้านการบริหารกลุ่มมีบทบาทวางรูปแบบการ เวลา ความสามารถของสมาชิกและผู้ที่จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เช่น การหาแรงงานเมื่อไร ความสามารถเท่าใด หาแรงงานจากที่ใด เป็นต้น

การสร้างเครือข่ายระหว่างเกษตรกรเจ้าของไร่อ้อยน้ำตาลและแรงงานในชุมชนพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่และแรงงานข้ามชาติเพื่อให้แรงงานและเกษตรกรร่วมงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ และลดการลาออกหรือย้ายไร่อ้อยของแรงงานรวมทั้งการสร้างความร่วมมือในการทำงานและลดการขาดแคลนแรงงาน โดยการสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงานมีกิจกรรมที่ต้องสร้างขึ้น คือ การสร้างพันธะสัญญาระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงานเพื่อให้ทั้งเจ้าของไร่อ้อยและแรงงานเต็มใจพร้อมที่จะทำงานร่วมกัน และการสร้างช่องทางการติดต่อระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงาน เพื่อใช้ในการติดต่อระหว่างที่แรงงานอยู่ในประเทศเพื่อนบ้าน

4.1.1.3 Work shop

จากการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานในไร่อ้อยในพื้นที่ด้วย 3 แนวทางคือ การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ทำไร่อ้อย การสร้างมาตรฐานแรงงานในไร่อ้อย และการสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงาน นั้นจำเป็นต้องมีกิจกรรมเพื่อรองรับดังนี้

การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ทำไร่อ้อย เริ่มจาก

1. การรวบรวมเกษตรกรผู้ประสงค์เข้าร่วมเป็นสมาชิก
2. การเลือกคณะกรรมการบริหารกลุ่ม
3. ร่างกฎระเบียบของกลุ่ม
4. กำหนดโครงการรองรับงบประมาณต่าง ๆ

5. ประเมินผลการทำงานของกลุ่ม

การสร้างมาตรฐานแรงงานในไร่อ้อยแบ่งออกเป็น การสร้างทักษะ การสร้างทัศนคติในการทำงาน การสร้างมาตรฐานค่าตอบแทนแรงงาน และการสร้างมาตรฐานการคัดเลือกแรงงาน

การสร้างมาตรฐานทักษะการทำงานของแรงงานมีรูปแบบกิจกรรมดังนี้

1. การประชุมกำหนดทักษะของแรงงานที่ต้องการในการทำงานในไร่อ้อย
2. กำหนดมาตรฐานแรงงานในไร่อ้อย
3. กำหนดทัศนคติแนวคิดแรงงานในการทำงานในไร่อ้อย
4. กำหนดเกณฑ์มาตรฐานค่าตอบแทนในการทำงานในไร่อ้อย
5. กำหนดมาตรฐานในการคัดเลือกแรงงานเข้าทำงานในไร่อ้อย
6. การฝึกทักษะต่าง ๆ ในการทำงานในไร่อ้อยตามมาตรฐาน เช่น ความยาวในการตัดอ้อย ลักษณะในการใช้เครื่องมือในการทำงานในไร่อ้อย

การสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงาน จากปัญหาการหมุนเวียน ความไม่ต่อเนื่องในการทำงานของแรงงานต่างประเทศทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานในไร่อ้อยไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งการสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงานต่างประเทศจะทำให้การหมุนเวียนแรงงานลดลง ซึ่งการสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงานมีกิจกรรมที่สมควรทำดังนี้ การสร้างพันธะสัญญาระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงานที่เป็นธรรม เหมาะสมทั้งกับเจ้าของไร่อ้อยและแรงงาน ได้แก่ การรับรองการมีงานทำ การรับรองคุณภาพฝีมือ ทักษะการทำงานของแรงงานในไร่อ้อย และเนื่องจากแรงงานเป็นแรงงานที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านจึงทำให้เกิดปัญหาด้านการติดต่อประสานงานระหว่างกันเมื่อแรงงานกลับสู่ภูมิลำเนา ดังนั้นการสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงานมีกิจกรรมดังนี้

1. การกำหนดตัวแทนของกลุ่มเจ้าของแรงงานและเจ้าของไร่อ้อย
2. กำหนดข้อตกลง พันธะสัญญาระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงาน
3. กำหนดวิธีการในการติดต่อ เช่น ไลน์ (Line) หรือเฟสบุ๊ค (Facebook) เป็นต้น
4. อบรม จัดทำคู่มือในการใช้ไลน์หรือเฟสบุ๊คเพื่อให้เป็นช่องทางติดต่อได้

4.2 ปัญหาที่ได้รับการแก้ไข/องค์ความรู้ นวัตกรรมที่เกิดขึ้น

ปัญหาที่ได้รับการแก้ไขได้แก่ปัญหาด้านประสิทธิภาพของการทำไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ชุมชนตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ด้วยการกระทำ 3 กิจกรรมหลัก ได้แก่ การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ทำไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ การสร้างมาตรฐานแรงงานในไร่อ้อยน้ำตาล และการสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงาน ผ่านองค์ความรู้ด้านการสร้างกลุ่ม การพัฒนาทักษะการทำงาน และการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มคน ซึ่งจะทำให้เกิดนวัตกรรมที่มีการผสมผสาน

กระบวนการบริหารจัดการแรงงานภายในไร่อ้อยน้ำตาลซึ่งสามารถพัฒนาประสิทธิภาพของการทำงานในไร่อ้อยได้ ดังนี้

การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ทำไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ที่สามารถสร้างประสิทธิภาพการทำงานในไร่อ้อยได้ เนื่องจากการรวมกลุ่มเกษตรกรสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของการทำไร่อ้อยร่วมกันในพื้นที่สามารถกำหนดสิ่งตอบแทนให้เกษตรกรหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำไร่อ้อยน้ำตาลได้ และสามารถกำหนดข้อตกลงในการร่วมมือการทำงานในไร่อ้อยของพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ได้

การสร้างมาตรฐานแรงงานในไร่อ้อยน้ำตาลสามารถสร้างประสิทธิภาพการทำงานในไร่อ้อยได้ เนื่องจากมาตรฐานแรงงานสามารถระบุกระบวนการการทำงาน ทักษะการทำงาน ทักษะคติในการทำงาน และกำหนดค่าตอบแทนในการทำงาน โดยจะนำมาซึ่งพัฒนากระบวนการทำงาน ทักษะการทำงาน ทักษะคติในการทำงาน และค่าตอบแทนที่เหมาะสมต่อการทำงานในไร่อ้อยน้ำตาลได้

การสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงานสามารถสร้างประสิทธิภาพการทำงานในไร่อ้อยได้ เนื่องจากไร่อ้อยในชุมชนพื้นที่นิยมใช้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน จึงทำให้เกิดปัญหาในหลายด้านได้แก่ การขาดความต่อเนื่องของแรงงาน และความยากในการประสานงานเมื่อแรงงานกลับสู่ภูมิลำเนา ดังนั้นการสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงานจึงมีกิจกรรมที่มีความจำเป็นในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในไร่อ้อย ได้แก่ การสร้างพันธสัญญาระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงาน และการสร้างช่องทางติดต่อประสานงานระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงาน

จากการรวมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของแรงงานในไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ ซึ่งเป็นการรวมกิจกรรมที่ยังไม่เคยกระทำมาก่อนกับการทำไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่เป็นกระบวนการสร้างประสิทธิภาพการทำงานที่เริ่มพัฒนาในตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

4.3 การถอดบทเรียน กระบวนการทำงาน และผลงานของแต่ละโครงการผ่าน “ผีเสื้อถอดบทเรียน”

หัวผีเสื้อ

1. การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ และประชาชนในพื้นที่ในการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานในไร่อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์
2. สร้างความสามัคคีในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการทำไร่อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์
3. สร้างมาตรฐานค่าตอบแทนต่าง ๆ ในกลุ่มไร่อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์
4. สร้างความร่วมมือกันระหว่างแรงงานและผู้ประกอบการ ไร่อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์

ปีกขวาบน

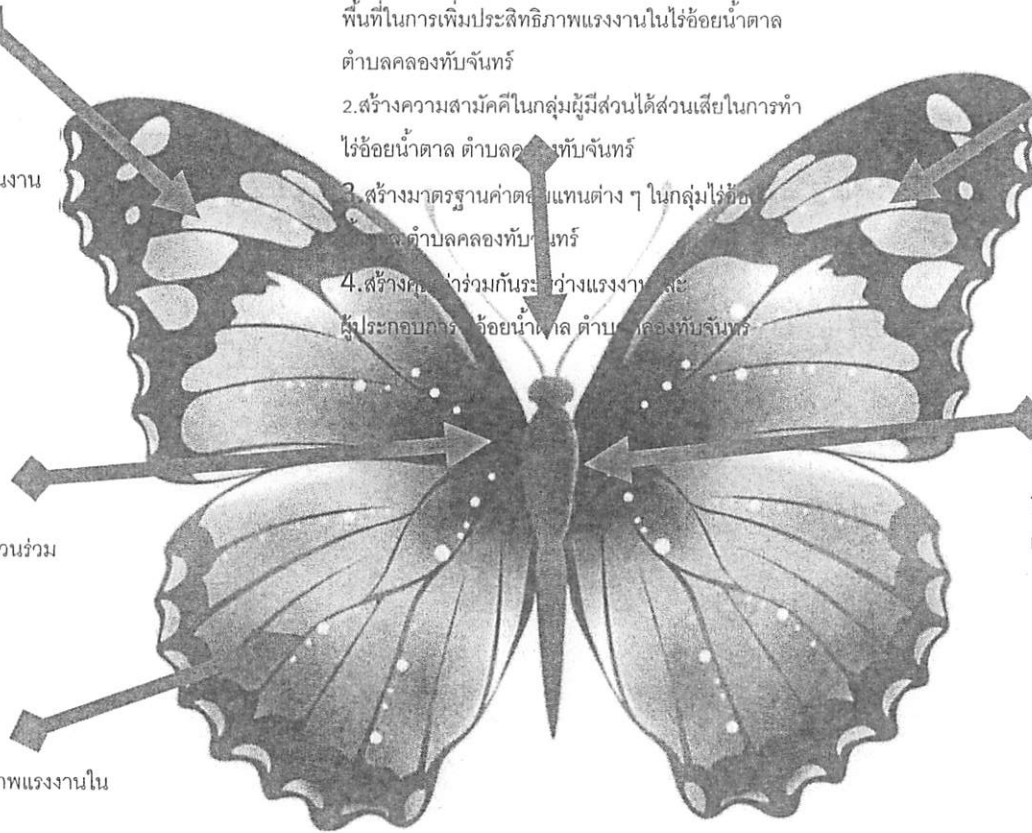
1. การพัฒนาประสิทธิภาพแรงงานในไร่อ้อยน้ำตาล โดยการอบรมให้ความรู้และทักษะในการทำงานในไร่ อ้อยอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เกิดระบบการให้ค่าตอบแทนที่เป็นธรรมตรงตามความต้องการของทั้งแรงงานและผู้ประกอบการ
3. เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และแรงงาน

ลำตัวขวา

1. การสร้างเครือข่ายความรู้ด้านการพัฒนาแรงงานในไร่อ้อยน้ำตาลให้มีประสิทธิภาพโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนและเผยแพร่องค์ความรู้ให้กว้างขวางมากขึ้น

ปีกขวาล่าง

1. เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพแรงงานในไร่อ้อยน้ำตาลโดยการอบรมให้ความรู้และทักษะในการทำงานในไร่อ้อยอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เกิดระบบการให้ค่าตอบแทนที่เป็นธรรมตรงตามความต้องการของทั้งแรงงานและผู้ประกอบการ
3. เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และแรงงาน

ปีกซ้ายบน

1. นักวิจัยได้พัฒนาทักษะด้านการทำวิจัยชุมชน
2. นักวิจัยได้บริหารงบประมาณโครงการและการเบิกจ่ายต่าง ๆ ตามระเบียบของ สสส.
3. นักวิจัยได้พัฒนาทักษะในการบริหาร การประสานงานระหว่างชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ลำตัวซ้าย

1. แนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างแรงงานและผู้ประกอบการที่เหมาะสมกับทุกฝ่าย โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น

ปีกซ้ายล่าง

1. สร้างนักวิจัยในท้องถิ่น
2. สร้างกระบวนการในการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานในไร่อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์
3. สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการแรงงานในไร่อ้อยน้ำตาลระหว่างหน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการในชุมชน

ภาพที่ 4.1 ผีเสื้อถอดบทเรียน

โครงการวิจัยกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์ หัวฝี่เสื่อ

1. การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ และประชาชนในพื้นที่ในการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์
2. สร้างความสามัคคีในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการทำไร้อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์
3. สร้างมาตรฐานค่าตอบแทนต่าง ๆ ในกลุ่มไร้อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์
4. สร้างคุณค่าร่วมกันระหว่างแรงงานและผู้ประกอบการไร้อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์

ปีกซ้ายบน

1. นักวิจัยได้พัฒนาทักษะด้านการทำวิจัยชุมชน
2. นักวิจัยได้บริหารงบประมาณโครงการและการเบิกจ่ายต่าง ๆ ตามระเบียบของ สสส.
3. นักวิจัยได้พัฒนาทักษะในการบริหาร การประสานงานระหว่างชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ลำตัวซ้าย

1. แนวทางการทำงานร่วมกันระหว่างแรงงานและผู้ประกอบการที่เหมาะสมกับทุกฝ่าย โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น

ปีกซ้ายล่าง

1. สร้างนักวิจัยในท้องถิ่น
2. สร้างกระบวนการในการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาล ตำบลคลองทับจันทร์
3. สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาลระหว่างหน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการในชุมชน

ปีกขวาบน

1. เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาลโดยการอบรมให้ความรู้และทักษะในการทำงานในไร้อ้อยอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เกิดระบบการให้ค่าตอบแทนที่เป็นธรรมตรงตามความต้องการของทั้งแรงงานและผู้ประกอบการ
3. เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และแรงงาน

ลำตัวขวา

1. การสร้างเครือข่ายความรู้ด้านการพัฒนาแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาลให้มีประสิทธิภาพโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนและเผยแพร่องค์ความรู้ให้กว้างขวางมากขึ้น

ปีกขวาล่าง

1. มาตรฐานการให้ค่าตอบแทนต่อแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาล

2. ทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาทักษะของแรงงานในอุตสาหกรรม
3. คุณสมบัติร่วมของการทำงานในอุตสาหกรรม

บทที่ 5

สรุปผลการดำเนินโครงการ และข้อเสนอแนะ เพื่อนำสู่นโยบายสาธารณะ

5.1 สรุปผลการดำเนินโครงการ และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเพื่อพัฒนางานวิจัยท้องถิ่นของพื้นที่ดำเนินการ

สรุปผลการดำเนินการ

ผลการดำเนินการโครงการกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาลตำบล คลองทับจันทร์ เริ่มจากการวิเคราะห์ความสำคัญของปัญหาการทำไร้อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัฐประเศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า การทำไร้อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ชุมชนตำบลคลองทับจันทร์มีปัญหาด้านการจัดการแรงงาน ปัญหาด้านความสามัคคีในการทำไร้อ้อยน้ำตาลระหว่างเจ้าของไร้อ้อยน้ำตาลในพื้นที่ ปัญหามาตรฐานการทำงานและการบริหารงานแรงงานในไร้อ้อยของพื้นที่ และปัญหาด้านการประสานงานการสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร้อ้อยและแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน

จากปัญหาดังกล่าวพบว่าการแก้ปัญหาสามารถทำได้ด้วยการสร้างกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน กำหนดผลตอบแทนที่สมาชิกในกลุ่มสมควรได้รับจากการทำงานหรือกิจกรรมของกลุ่ม และการกำหนดข้อตกลงระหว่างสมาชิกในกลุ่มไร้อ้อยน้ำตาล (พงษ์ศักดิ์ และคณะ, 2553, Baron and Greenberg, 1990, ฅัญญพันธ์ เขจรนันท์ , 2551, วรรณทิพา รอดแรงค้าและจิต นวนแก้ว, 2542, กิติชัย รัตน์นะ, 2559, กรมส่งเสริมการเกษตร , 2540, ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร . 2532, กฤษฏี บัวเฟื่อน, 2553) นอกจากนั้นการแก้ปัญหาจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรฐานแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาลในชุมชนพื้นที่ซึ่งมาตรฐานด้านแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาลประกอบด้วยมาตรฐานด้านทักษะทั้งที่เป็นมาตรฐานหลักและมาตรฐานรอง ได้แก่ มาตรฐานกระบวนการทำงาน มาตรฐานทักษะการทำงานของแรง มาตรฐานแนวคิดหรือทัศนคติในการทำงานในไร้อ้อยน้ำตาล และมาตรฐานค่าตอบแทนจากการทำงานที่เหมาะสมหรือที่ยอมรับร่วมกันระหว่างเจ้าของไร้อ้อยและแรงงานภายในไร้อ้อยตามแนวคิดความต้องการพื้นฐานต่างๆ ทั้งที่เป็นแรงงานภายในประเทศและแรงงานที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน (สมบัติ โขจิตวานิช, 2542, นฤมล จันทร์สุขวงศ์, 2551, การงานอาชีพและเทคโนโลยี, 2561, เสฎฐวุฒิ หนูมคำ, 2559, สำนักงาน ก.พ., 2561) รวมทั้งการแก้ปัญหาด้านการประสานงานการสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร้อ้อยและแรงงานซึ่งมาเหตุมาจาก แรงงานในไร้อ้อยส่วนมากเป็นแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านจึงทำให้มีช่วงเวลาที่แรงงานกลับภูมิลำเนา หรือแม้กระทั่งแรงงานบางคนเดินทางข้ามแดนมาทำงานในไร่แบบเข้าไปเย็นกลับ ทำให้การประสานงานระหว่างทั้งสองฝ่ายทำได้ยาก และเกิดความไม่ต่อเนื่อง ดังนั้นการสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร้อ้อยและแรงงานจึงมีความจำเป็น โดยการสร้างเครือข่าวนั้นมีกิจกรรมหรือสิ่งที่สมควรกระทำเพื่อให้เกิดเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพสามารถเชื่อมโยงและประสานงานระหว่างเจ้าของไร้อ้อยและแรงงาน ได้แก่ การ

สร้างพันธะสัญญาร่วมกันระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงาน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และเกิดความไว้วางใจระหว่างทั้งสองฝ่าย โดยผลที่จะตามมาคือการประสานงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และความทุ่มเทในการทำงานของทั้งสองฝ่าย เพราะเจ้าของไร่ไม่ต้องกังวลเรื่องการหาแรงงานหรือไม่มีแรงงานจึงทำงานได้อย่างเต็มที่ ส่วนแรงงานก็ไม่ต้องกังวลเรื่องการหางานทำหรือการถูกเอาเปรียบจากเจ้าของไร่ จึงทำให้แรงงานสามารถทุ่มเททำงานเต็มศักยภาพเพื่อให้เกิดผลการทำงานที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นการสร้างเครือข่ายยังมีอีก 1 กิจกรรมที่มีความสำคัญ คือ การสร้างช่องทางในการประสานงานระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงานเพื่อแก้ปัญหาด้านการสื่อสารต่าง ๆ เช่น การขาดการติดต่อระหว่างกันเมื่อแรงงานกลับภูมิลำเนาหรือการขาดการติดต่อประสานงานกันเมื่อแรงงานเข้าทำงานในไร่อ้อย ดังนั้นช่องทางการประสานงานจึงควรเป็นช่องทางที่เรียบง่ายในการใช้งาน และสามารถเข้าถึงได้ เช่น ไลน์ (Line) หรือเฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นต้น (ธงชัย ธนสถิต, 2561, พระดาวเหนือ บุตรสีเทา, 2557)

ดังนั้นกิจกรรมทั้ง 3 ได้กล่าวมาคือ การรวมกลุ่มเกษตรกร การสร้างมาตรฐานแรงงาน และการสร้างเครือข่ายระหว่างเจ้าของไร่อ้อยและแรงงานจึงเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและสามารถแก้ปัญหาการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานในไร่อ้อยน้ำตาลของชุมชนพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเพื่อพัฒนางานวิจัยท้องถิ่นของพื้นที่ดำเนินการจากการสำรวจพื้นที่เพื่อหาปัญหาและการหาแนวทางในการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาชุมชนนั้นที่วิจัยมีแนวทางหรือข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเพื่อพัฒนางานวิจัยท้องถิ่นของพื้นที่ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. นโยบายภาครัฐ คือ ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างแรงงานข้ามชาติและเจ้าของไร่อ้อยในพื้นที่ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกด้านนโยบายในการเข้า – ออกบริเวณชายแดน
2. นโยบายภาคเอกชน คือ ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือระหว่างเจ้าของไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว
3. นโยบายภาคประชาชน คือ ส่งเสริมการรวมกลุ่มระหว่างเจ้าของไร่อ้อยน้ำตาลในพื้นที่

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. การปฏิบัติภาครัฐ คือ จัดตั้งสมาคมผู้ประกอบการไร่อ้อยน้ำตาลเพื่อกำหนดนโยบาย กฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติ รวมทั้งการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ และการกำหนดนโยบายการผ่อนปรนกฎระเบียบ การข้ามแดนของแรงงานข้ามชาติ
2. การปฏิบัติภาคเอกชน คือ การรวมกลุ่มเพื่อให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างเจ้าของไร่อ้อยน้ำตาล เช่น การแบ่งปันทรัพยากรต่าง ๆ เช่น เครื่องจักร แรงงาน และองค์ความรู้
3. การปฏิบัติภาคประชาชน คือ การสร้างความเข้มแข็งรวมทั้งแนวคิดในการร่วมมือพัฒนาแรงงานในไร่อ้อยน้ำตาลและการมุ่งเน้นผลประโยชน์ของกลุ่มมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

4. การปฏิบัติภาครัฐ คือ จัดตั้งสมาคมผู้ประกอบการไร้อ้อยน้ำตาลเพื่อกำหนดนโยบาย กฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติ รวมทั้งการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ และการกำหนดนโยบายการผ่อนปรนกฎระเบียบ การข้ามแดนของแรงงานข้ามชาติ

ข้อเสนอแนะทางวิชาการการ

กระบวนการในการแก้ปัญหาภายในไร้อ้อยน้ำตาลต้องมีการรวมกลุ่มและสร้างความร่วมมือด้านการประสานงาน ด้านการปรับปรุงทักษะของแรงงาน และด้านการสร้างเครือข่ายช่องทางการติดต่อระหว่างเจ้าของไร้อ้อยน้ำตาลและแรงงานทั้งภายในประเทศและแรงงานข้ามชาติ

เนื่องจากชุมชนเป็นแหล่งความรู้ที่มีคุณค่าที่แตกต่างจากตำราหรือหนังสือ ดังนั้นการร่วมมือกับชุมชนในการหาทางแก้ปัญหาและบูรณาการระหว่างประสบการณ์ องค์ความรู้ของชุมชน กับแนวคิดทฤษฎีทางวิชาการจะสามารถสร้างแนวคิด หรือองค์ความรู้ใหม่ที่มีประสิทธิ เช่น การใช้องค์ความรู้ด้านการดูแล การตัดอ้อยน้ำตาลอย่างไรให้ได้ปริมาณอ้อยน้ำตาลสูงจากเกษตรกรมาบูรณาการกับศาสตร์ด้านเทคโนโลยี เกษตรเพื่อพัฒนาเทคนิคการทำไร้อ้อยน้ำตาลให้ได้ปริมาณสูง ต้นทุนต่ำ

5.2 ประเด็นที่สามารถพัฒนาสู่นโยบายสาธารณะ ระดับชุมชน /จังหวัด ในรูปแบบพันธกิจสัมพันธ์ กับคู่ความร่วมมือ

จากผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาประสิทธิภาพแรงงานในไร้อ้อยน้ำตาลมีกระบวนการ ขั้นตอน ตั้งแต่การสร้างสามัคคีผ่านการรวมกลุ่มเกษตรกร การสร้างมาตรฐานแรงงาน และการสร้างเครือข่าย นั้น เป็นกระบวนการที่แก้ปัญหาโดยอาศัยความร่วมมือ ความเข้าใจ ความจริงใจ และความโปร่งใสในการจัดการกลุ่ม ซึ่งรูปแบบกระบวนการดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชุมชน ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอื่น หรือจังหวัดอื่นที่ต้องการพัฒนาประสิทธิภาพแรงงาน โดยสามารถนำกระบวนการเหล่านี้ไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ แต่ละชุมชน แต่ละจังหวัด ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Baron and Greenberg. (1990), *Behavior in Organization: Understanding and Managing the Human Side of Work*, Third Edition. Toronto: Allyn and Bacon.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2540), *การรวมกลุ่มและการมีส่วนร่วม*, http://km.cpd.go.th/pdf-bin/pdf_7483165648.pdf, ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2560.
- กฤษฎี บัวเพื่อน. (2553). *แบบจำลองการเปลี่ยนแปลงสำหรับปริมาณน้ำตาลในอ้อย*; จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร
- การงานอาชีพและเทคโนโลยี. (2561). *ขั้นตอนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ*, <http://www.archeepstech.com/?p=499>, ค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2560.
- กิติชัย รัตน์. (2559). *การสร้างกลุ่มและเครือข่ายในการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม*, <http://www.ieat.go.th/assets/uploads/cms/file/201604071732301596794406.pdf>, ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2560.
- ชิต นิลพานิช และกุลธนา ชนาพงศธร, (2532). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. ใน เอกสารสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบลหมู่บ้าน, หน่วยที่ 8 (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- ณัฐกัญพันธ์ เขจรนันท์. (2551). *พฤติกรรมองค์กร*; กรุงเทพฯ. ซีเอ็ด ยูเคชั่น
- ธงชัย ธนสถิต. (2561). *เครือข่าย Network และการสร้างเครือข่าย Networking*. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดฉะเชิงเทรา. <http://chachoengsao.cdd.go.th/wp-content/uploads/sites/9/2017/06/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%82%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%A2.pdf>, ค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2561
- นฤมล จันทร์สุขวงศ์. (2551). *การวิจัยและพัฒนาแผนกิจกรรมโครงสร้างที่ประยุกต์ใช้กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานกลุ่มและคุณภาพผลงานของนักเรียนประถมศึกษา วิทยานิพนธ์ ; กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ และ สุรพล เศรษฐบุตร. (2553). *แนวคิดและหลักการส่งเสริมการเกษตร. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร (หน่วยที่ 3). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*

- พระดาวเหนือ บุตรสีเทา. (2557). การสร้างเครือข่ายและการจัดการเครือข่ายในการเผยแพร่พุทธศาสนาของชุมชนบ้านพชรมนำสุข อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย; กรุงเทพมหานคร; สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมบัติ โขจิตวานิช. (2542). การศึกษาการใช้ทักษะการบริหารของหัวหน้าฝ่ายการเจ้าหน้าที่ ตามการรับรู้ของตนเองและของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ; กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสถียรวุฒิ หนุ่มคำ. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของบัณฑิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น: วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น; Vol 7 No 2 (2014): ธันวาคม 2556 - พฤษภาคม 2557.
- สำนักงาน ก.พ. (2561) รายงานโครงการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อการจัดทำจรรยาข้าราชการ : การศึกษาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาจรรยาข้าราชการ มาตรฐานแนวปฏิบัติเชิงพฤติกรรมตามจรรยาข้าราชการ
- องค์กรบริหารส่วนตำบลคลองทับจันทร์. (2559), แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี.

អង្គការសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ឧបករណ៍ ២ បណ្តាញ

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ២ បណ្តាញ

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ / មន្ទីរ ២ បណ្តាញ

បណ្តាញ

ภาคผนวก ก
ข้อมูล / ประวัติย่อคณะวิจัย

ชื่อ-สกุล หัวหน้าแผนงาน (B. ผศ. เจษฎา ความคุ่นเคย)

ชื่อ-สกุล หัวหน้าโครงการ นายพูนสวัสดิ์ แก้วเกียรติสกุล

โทรศัพท์ 082-459-2929

email address poonsawat@vru.ac.th

ชื่อ-สกุล นักวิจัยพื้นที่ (อบต.) นางกัญชนก เพียดจันทร์

โทรศัพท์ 084-362-7012

email address

ชื่อ-สกุล ผู้ร่วมวิจัย

1. นางสาวชนัญชิตา อรุณแซ

โทรศัพท์ 063-935-9556

ชื่อ-สกุล นักศึกษา ผู้ร่วมวิจัย

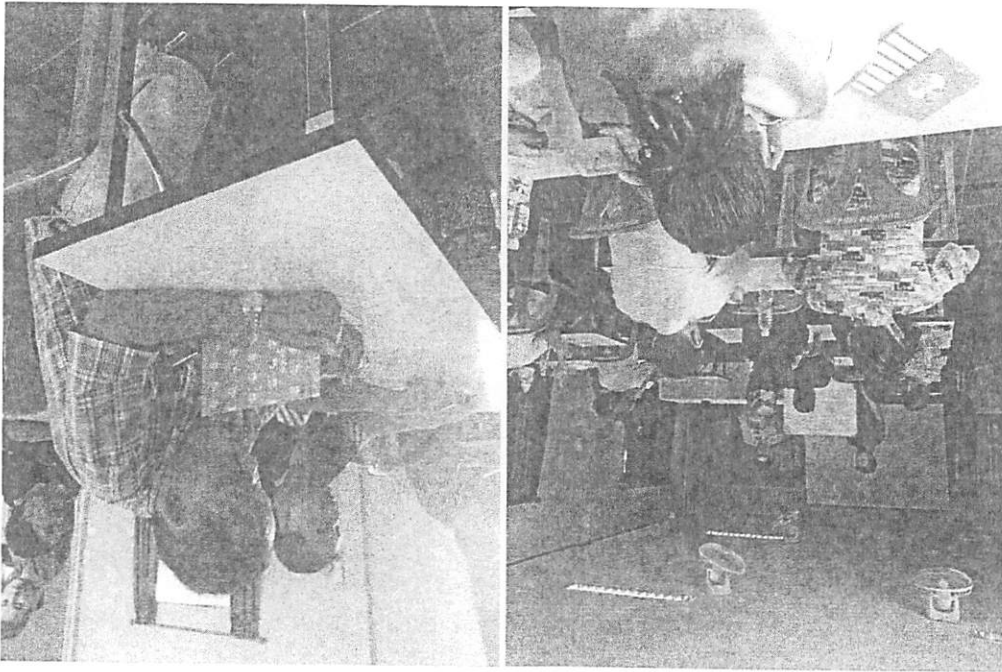
1. นายธนัท เทพจิต

2. นางสาวอัญชฌานากานต์ แก้วแจ่ม

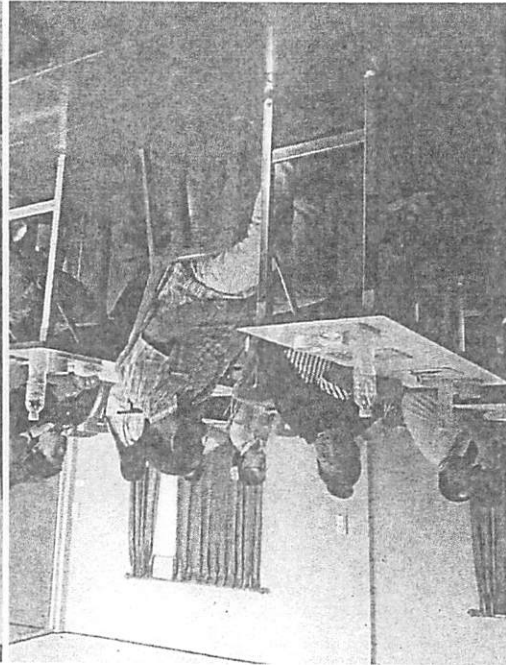
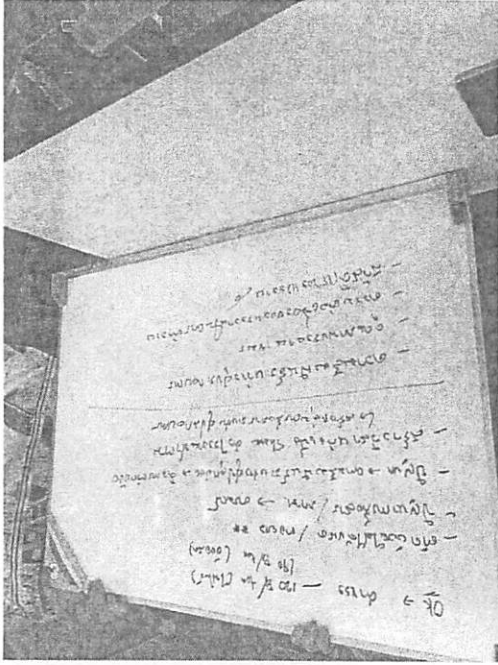
3. นายปภาณวิช มงคลตวัฒน์

4. นางสาวภัทรวดี บริรักษ์

5. นางสาวปิยธิดา มณีพราว

ՔՆՏՆՆԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆՈՒՄԵԼԵ

ภาคผนวก ค รายชื่อเครือข่ายดำเนินงาน ตำแหน่งที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์

คนที่ 1 ชื่อ-สกุล นางกัญชนก พียดจันทร์

ตำแหน่ง หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
 ผู้เชี่ยวชาญ / ประสานงาน ด้าน การประสานงานนัดหมายผู้ให้ข้อมูลหลักของการวิจัย
 ที่อยู่ สถานที่ติดต่อ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
 โทรศัพท์ 084-362-7012 email address

คนที่ 2 ชื่อ-สกุล

ตำแหน่ง นาสมหมาย บาดาล
 ผู้เชี่ยวชาญ / ประสานงาน ด้านการทำไร้อ้อยน้ำตาล (ประธานกลุ่มเกษตรกรผู้ทำไร้อ้อยน้ำตาล)
 ที่อยู่ สถานที่ติดต่อ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
 โทรศัพท์ 095-141-9158 email address

คนที่ 3 ชื่อ-สกุล นายปรีชา บาดาล

ตำแหน่ง กำนันตำบลคลองทับจันทร์
 ผู้เชี่ยวชาญ / ประสานงาน ด้าน ประสานงานการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล
 ที่อยู่ สถานที่ติดต่อ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว.
 โทรศัพท์..... email address

คนที่ 4 ชื่อ-สกุล นายจินดา หยุตรัมย์

ตำแหน่ง เกษตรกรผู้ทำไร้อ้อยน้ำตาล
 ผู้เชี่ยวชาญ / ประสานงาน ด้าน ประสานงานและเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก
 ที่อยู่ สถานที่ติดต่อ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองทับจันทร์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
 โทรศัพท์..... email address